

Älvborgarna

NR 1 • 2015

- Emerentia - 15
- Tough Viking
- Debattsidor
- Kamratföreningarna, nya ordförande
- Veteraner i skarp förplägnad
- Hemvärnsråd och Öppen Mäss

Reflektion efter åtta månader vid rodret

MITT POSITIVA FÖRSTAHANDSINTRYCK av FömedC och garnisonen har förstärkts under min första tid här. Vi har engagerad och kompetent personal som gör sitt yttersta för att driva verksamheten framåt.

Rekryteringskraften är också väldigt bra. Som ett exempel kan nämnas att vi fick in inte mindre än 62 ansökningar när vi annonserade efter en ny kommandant på Käsö!

Jag vill lyfta upp några särskilda tillfällen då det har varit extra lätt att vara chef. Den första inträffade redan några veckor efter mitt tillträde i samband med Göteborgs hemvärnsmusikkår var inbjudna att spela vid en konsert i Bonn i oktober. Det var en ren fröjd att se denna amatörorkester väl matcha den tyska professionella kåren. Att stämningen och attityden i kåren dessutom är oerhört god förstärkte ytterligare det positiva intrycket, ”goa gubbar och gummor”.

Det andra tillfället var besök vid 1:a Sjukhuskompaniet på Ärna i samband med övning Joint Action 14 i november. Att se det toppmoderna tältsjukhuset bemannat med kompetenta och engagerade medarbetare var en upplevelse utöver det vanliga.

Likaså var mitt besök vid Utbildningssektionen i Linköpings överlevnadsutbildning i Hemavan i mars en höjdpunkt. Återigen professionella och engagerade medarbetare som lägger ner själ och hjärta i en viktig verksamhet.

Det går heller inte att lämna övning Ementia 15 i april okommenterad. Även om det förekom vissa friktioner under övningen är huvudintrycket mycket gott. En stor eloge till alla inblandade, Elfsborgsgruppen för förberedelser och planering, FömedC stab med major Roland Knopp som motor i ledningsorganisationen och sist men inte minst de tre hemvärnsbataljonerna från bataljonsledning till enskild soldat. Min personliga höjdpunkt under övningen var besök vid stridskjutningen med 443:e hemvärnsbevakningskompaniet på Sisjön lördag morgon. Jag vill särskilt nämna löjtnant Patrik Thorén som verkligen gjorde en strålande insats den morgonen.

Utmaningar saknas dock inte vid garnisonen. Bemanningläget när det gäller sjukvårdspersonal till Mali är en ständig källa till oro. Jag vill i sammanhanget ge en stor eloge till Bemanningsavdelningen vid försvarsmedicinska enheten för ett fantastiskt jobb som tyvärr inte alltid uppskattas på högre ort. Förhoppningsvis får vi till en sjukvårdsorganisation från och med MALI 04 som både är mer ändamålsenlig och som går att försörja personellt över tiden.

Bild Ulrika Roos.

Sen utgör, som de flesta av er vet, materielsituationen i Försvarsmakten en källa till oro. Det är underkänt att vi inte kan utrusta inryckande soldater med riktig utrustning! Problemet är väl känt ända upp på högsta nivå så jag har gott hopp om att situationen kommer att rättas till. Som vid all upphandling kommer det dock att ta lite tid så jag ber alla berörda om tålmod.

Vi på FömedC beställde i december en undersökning från Demoskop för att kartlägga allmänhetens intryck av och kännedom om den militära verksamheten i Göteborg. Resultatet var nedslående! Exempelvis ansåg endast 8 % att man hade kännedom om garnisonen och vår verksamhet. Ett antal åtgärder planeras därför för att öka kännedomen, och därmed förstärka vår verksamhet och även attraktionskraften. Det mest näraliggande exemplet är vårt engagemang i samband med Volvo Ocean Race målgång i slutet av juni. Vi kommer att vara representerade med försvarsinformatörer och vissa förbandsenheter under veckan efter midsommar då tävlingsbåtarna ligger i Frihamnen och vi kommer att öppna upp garnisonsområdet på Kåringberget i samband med ”In-Port Race” lördag den 27 juni. Kom och titta! Kåringberget är den absolut bästa platsen att se tävlingarna ifrån. Som en fortsättning på engagemanget i Volvo Ocean Race planerar vi även för försvarsmaktsdagar med informerande och rekryterande aktiviteter början av september 2016 i samband med evenemanget Tall Ships Race i Göteborg. Men här vill jag också säga att vi har alla ett ansvar att prata om och föra ut information om Försvarsmakten i Göteborg och vad vi gör.

I förra numret av Älvsborgarna talade jag om planer på att genomföra ett Tattoo i Göteborg 2016. Vi har sedan det skrevs blivit lite mer försiktiga i vår planering och undersöker nu möjligheterna att arrangera ett sådant evenemang första halvåret 2017. Ett antal pusselbitar måste falla på plats, inte minst ekonomin, innan vi kan fatta beslut om det är genomförbart eller ej. Underlag för beslut torde föreligga under sommaren. Om vi finner att det finns förutsättningar att genomföra

KONTAKTUPPGIFTER

ÄLVSBOGARNNA är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/Försvarsmakten, Elfsborgsgruppen/Försvarsmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, 031-69 21 82), Kungliga Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Lennart Hammarstrand, 0730-26 29 52). Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FVMA (kontaktperson Torgny Allvin, 0722-11 60 90). Ansvarig utgivare är Bosse Andersson.

Redaktör är Peter Andersson/Erik Pousar, Göteborgs Garnison, Box 5155, 426 05, V Frölunda.

Layout: Elanders 2015

Tryckt inom EU av Elanders AB 2015

Tidningen stöds av Föreningen för Göteborgs Försvar.

Omslagsbilden visar en typisk hemvärnssoldat som med friskt mod alltid ger sig i kast med de uppgifter han anförtros med.

NYTT FÖRSVARINRIKTNINGSBESLUT

– Nationellt försvar i fokus

I MITTEN AV APRIL träffades en försvarsöverenskommelse mellan fem riksdagspartier. Därmed skapades en parlamentarisk majoritet för ett nytt försvarsinriktningsbeslut för perioden 2016-2020.

Jag är ingalunda expert på att läsa politikens "finstilla" men lite reflektioner kan ändå vara på sin plats. Såvitt man kan utläsa är återgången till "Sverige först" mycket tydlig. Rent logiskt innebär detta att Hemvärnet, som förblivit nationellt inriktat, har ett bra utgångsläge i den anpassningsprocess som nu har startat upp.

Viktigt att notera är att den ökade risken för användning av militära medel i vårt närområde inte innebär någon förändrad syn på de förändringar som tidigare motiverat talet om en breddad och mer komplex hotbild. Problematiken med hemvändande ISIS-terrorister illustrerar detta väl.

I den mån försvarsbeslutet innebär någon förändring för hemvärnsförbanden så är det att förmågan att BEVAKA, SKYDDA och YTÖVERVAKA är än mer uttalad. Någon omorientering är det inte tal om!

I lägre konfliktnivåer är det Skyddslagen som är och förblir vårt viktigaste styrinstrument. Utifrån denna är målbilden att den absoluta majoriteten av oss skall inneha ett giltigt skyddsvaktsbevis. I linje med ovan sagda vill jag tacka för alla goda insatser under övning Emerentia -15. Oaktat flyg-

kränkningar och ett nyvaknat intresse för Gotland så är det Göteborgs- och Sjuhäradsområdet som är vår primära sfär och där vi är experter. Det är här vi koncentrerar oss på att samverka med samhällets samlade krisresurser och där vi kan ta ansvar för och skydda de samhällsviktiga funktionerna. Att hemvärnsförbanden är en avgörande resurs verkar de flesta vara överens om.

När jag talar med mina lite äldre kamrater, vilka har en gedigen utbildning och erfarenhet från tiden före millennieskiftet, så är vi alla överens om vikten av territoriella förband som skapar osäkerhet för en presumtiv angripare i hans planering. Viktigt är också att vi har förmåga att vägleda och stödja våra "vassaste" förband så att dessa kan komma till verkan.

Försvarsbeslutet innebär att försöken med granatkastare i Hemvärnet permanentas genom att fyra granatkastarplutoner sätts upp. Om omvärldsläget förblir osäkert eller försämrats tror jag att detta är första steget i en process som innebär att våra insatskompaniers förmåga att försvara terräng mot "vassa" förband ökar. Den tekniska utvecklingen innebär att förutsättningarna för att kunna göra detta är goda.

Under våren har Gullberg och Partille insatskompanier försvarat terräng gentemot anfallande förband med stridsvagn 122 och stridsfordon 90. Dessa övningar får inte tas till intäkt för att vi förväntas göra detta utan

kvalificerade minor, moderna pansarvärnsvapen, indirekt eld och annat som hör denna typ av strid till. Kamraterna i Skövde har haft bra motståndare att öva mot och vi har fått erfarenheter som ökar vår förståelse för vad vi kan göra med den vapenutrustning vi idag disponerar.

Vi har också skaffat oss kunskaper som ökar hemvärnsförbandens trovärdighet som diskussionspartner i vidareutveckling och planering inom Försvarsmakten. Det innebär att om kraven och förväntningarna på oss inom den återupptagna försvarsplaneringen skulle öka, så står vi redo med bred kompetens att utveckla vår förmåga att ta upp strid med "vassa" förband.

Sammantaget är jag övertygad om att det vi gjort i allt väsentligt varit rätt. Det vi har och kan, är väl i linje med vad som förväntats av oss och utgör en bra grund om landets försvarsförmåga behöver ökas i ett snabbare tempo än det som nu är angivet i försvarsbeslutet.

Efter väl förrättat värv önskar jag er alla en underbar sommar.

LARS-GUNNAR OLSSON
Chef Elfsborgsgruppen

arrangemanget 2017 finns tankar på att evenemanget skall återkomma 2019 och inte minst under jubileumsåret 2021.

En sak som jag kunnat konstatera är att den här publikationen både har stor spridning och att folk faktiskt läser texten. I förra numret efterlyste jag en bättre kommunikation med skärgårdsborna när det gäller våra relationer och tvisteämnen såsom Känso och antalet skjutdagar på skärgårdsskjutfältet. Som en direkt reaktion på det blev jag kontaktad av Christer Carlsson på Styrso som bjöd in mig och några medarbetare att komma ut och diskutera frågorna med några representanter för de boende i skärgården. Så skedde också i slutet på mars och den gamla sanningen att det är bättre att tala med varandra än om varandra besannades återigen. Balanserat och nyanse-

rat samtal där vi kan konstatera att vi i vissa avseenden har motstridiga intressen men att det till syvende och sist nog finns plats i skärgården för alla. Stort tack för ditt initiativ Christer!

Några ord om den försvarspolitiska inriktningspropositionen som naturligtvis varit ett hett debattämne under våren. För egen del konstaterar jag att det faktiskt är ett trendbrott, för första gången på många år handlar det faktiskt om ett tillskott av resurser, inte om neddragningar.

Dock är det inte så bra som det kunde ha varit, tillskottet ligger rätt långt ifrån vad ÖB anmält att han behöver. Det är också viktigt att konstatera att den prislapp ÖB satt handlar om att uppfylla de målsättningar som politisk nivå redan satt, det innehåller inget utrymme för ytterligare satsningar. Därför är det lite

oroande att de nya pengarna kommer med politisk styrning för utökningar av verksamheten, det tydligaste exemplet på det är stridsgruppen på Gotland. Här gäller det att Försvarsmakten är mycket tydlig i sin kommunikation så att vi inte återigen skapar svarta hål.

Slutligen några ord om inställning och attityd som jag försöker intrumfa i alla medarbetare vid garnisonen så ofta tillfälle ges: Ja, volymen i Försvarsmakten är smärtsamt låg i förhållande till vad den en gång var. Ja, vi har brister både personellt, materiellt och ekonomiskt. Men, vi gör så gott vi kan med de resurser vi har och känner stolthet över det vi presterar!

Med dessa ord vill jag önska alla en trevlig sommar och en välförtjänt semester!

PETER ADOLFFSSON

EMERENTIA 15

– en skildring av Hemvärnet

GÖTEBORG DEN 23

APRIL: Tidigt på morgonen rycker 1.200 soldater in för att delta i övningen Emerentia 15. Personalen tillhör 41:a, 43:e och 44:e hemvärnsbataljonerna jämte ett logistikkompani från Lv 6, 17:e bevakningsbåtskompaniet och Göteborgs garnisons insatsledningsstab.

Fotografen Adam Lundquist och jag – Katarina Gregner – fick möjligheten att följa och dokumentera olika delar av övningen. Och vi var på många olika ställen under många olika tider på dygnet. Bara dryga timmen efter utställningstävlingen

Tough Viking i Slottsskogen var vi på plats i Forthamnen och fotograferade en landstigning. Direkt därefter hoppade vi på en Stridsbåt 90 och stod på ett gungande däck i tre timmar och plåtade en 12,7mm, tung kulspruta.

Intervjun med fältkocken Jenny Wigén gjordes över en bit efterlängtat mat strax innan vi hängde på figuranter längre ut i skärgården.

Under ett moment patrullerade några soldater gatan upp från Operan till Gustav Adolfs torg i centrala staden. En dam på över nittio år uttryckte spontant enorm glädje och stolthet efter att ha läst om det i tidningen. Hon sa att det var skönt att se att det fortfarande finns en försvarsvilja.

Det som gjorde störst intryck på

oss var att alla soldater vi mötte nämnde gemenskapen som en av huvudorsakerna till att de engagerade sig. Detta fick oss att i bilfärderna mellan de olika platserna resonera vidare kring den här frågan.

Och vårt mål blev att fånga den där gemenskapen, den där stämningen som vi alla känner av ibland. För vems är tiden och engagemanget som läggs ner på att ställa upp för andra? Det är vår tid som vi väljer att dela med de andra i kompaniet och bataljonen. För vi är Hemvärnet!

Denna text och bilderna tillägnar vi er som ställer upp i vått och torrt.

KATARINA GREGNER

Insatsberedd skyddsstyrka

På Remmene skjutfält sex mil öster om Göteborg övade under torsdagens eftermiddag bl a en närskyddspluton ur IBSS (InsatsBeredd SkyddsStyrka) från Göteborgs garnison. Soldaterna – med i genomsnitt tre års anställning – ägnade sig främst åt Grupps strid.

– Det vi genomför här är att lösa samma uppgifter som vanligt men nu samverkar vi dessutom i Emerentia -15 med andra förband, sa sergeant Jonas Forslund. I en skarp situation kommer vi att samverka med hemvärnet precis som under den här övningen.

Flera gånger under övningen träffade vi återigen på soldater ur IBSS närskyddsplutoner. Mikael Gast berättar om när de var B-styrka åt ett insatskompani som övade kompaniets anfall på Känsö i Göteborgs skärgård:

– Vi hade inte mycket tid till att reka, säger Mikael, men vi gjorde upp en anfallsplan och hade ett antal stridsställningar som vi bedrev fördröjningsstrid från. Tanken var att vi skulle skjuta på och dra oss tillbaka,

– Och det gick bra för oss, fortsätter Mikael Vi kunde ha ganska bra koll på var fienden (Hemvärnet) befann sig eftersom de kommunicerade genom att prata med varandra istället för att använda sig av den interna gruppradion (IGR) och handsignaler. Det underlättade för oss att kunna samverka och samordna våra eldöverfall.

Mikael nämner två saker som är

Soldat ur närskyddsplutonen IBSS

viktiga att tänka på. Han beskriver hur väl ljud hörs ute i skogen – just av den anledningen finns alltså ljud- och ljuddisciplinen. Allt syns och hörs alltid mycket bättre än vad man kan tro ute i skogen:

– Liksom vi, så har hemvärnssoldaterna fått ut den interna gruppradion. Man kommunicerar över IGR sinsemellan utan att behöva ropa och hörs på så vis mindre.

En annan sak som Mikael också lyfter fram är att soldaterna ska fokusera mer på sina eldställningar, att ofta byta eldställningar och att utnyttja de

skydd som terrängen ger och han fortsätter:

– Torsdagens övning med IBSS avslutades med att vi tog oss så pass långt bort på ön att vi kunde kalla på en stridsbåt som evakuerade oss i B-styrkan just innan insatskompaniets soldater lyckades komma fram. Men det var nära att vi blev tillfångatagna!

– Nu var ju vår huvuduppgift inte att vinna, utan att låta kompaniet öva på att ta terräng. Vi i vår tur fick övade på tecken och kommandon, ordergivningar, förflyttningssätt och att bedriva strid, avslutar Jonas.

Anfall mot garnisonen

Under lördagen övades anfall mot garnisonen med landstigning av ett båtburet kompani. Vi var ute på en vanlig patrullvända och kontrollerar att det inte försiggår några konstiga aktiviteter inom bevakningsområdet. Precis när vi är i Forthamnsbacken så såg vi fem stridsbåtar komma på linje i full fart mot stranden. Och då blir vi ju fundersamma – vad är det som pågår? Vi rapporterar till vår högre chef som säger att vi ska observera och se vad som händer. När de gör avsittning visar det sig att det är fienden!

På så sätt drogs vi in i en stridssituation som egentligen inte var planerad. Det blev plötsligt en övning i övningen för Adam och mig i och med att vår normala uppgift i Hemvärnet är bevakning och skydd av garnisonen. Men det är just situationer som denna som vi behöver träna på – det oväntade – moment som man inte är förberedd på och där utgången inte är given.

FAKTA

SYFTET MED EMERENTIA -15

var i huvudsak att öva skydd av Göteborgs hamn med farleder och landförbindelser, Landvetters flygplats samt viss annan infrastruktur i regionen. Verksamheten genomfördes i samverkan med en rad civila aktörer: Säpo, Länsstyrelsen, Polisen, Västra Götalandsregionen, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Trafikverket, Tullen, Swedavia, Svenska kraftnät, Vattenfall, Härryda kommun, Göteborg stad, Borås stad, Göteborgs hamn, Göteborg energi, Göteborg vatten, Räddningstjänsten i Storgöteborg och G4S.

Mikael Gast

Kock 19 timmar per dygn

Ute på Kånsö i Göteborgs skärgård var kocken Jenny Wigén i full färd med att servera mat till alla hungriga.

– Vi ska få ut fyra måltider per dygn, berättar Jenny. Frukost, lunch, middag och kvällsmål. Här på Kånsö har vi lagat mat för 290 personer. Det är rimligt för en kokgrupp. Är det fler personer än så blir det svårt, kan jag säga. Vi vill helst vara två lag så att alla får lite mer tid till återhämtning.

Jenny berättade att hon under en övning i snitt står 19 timmar i sträck och jobbar.

– Det är ansträngande, riktigt tufft ibland när hela kroppen värker, men det är jätteroligt. Gemenskapen i att tillsammans med de andra kockarna göra något för andra och se de bli glada och nöjda gör det värt det.

– Jag utbildade mig till fältkock 2006 efter att ha varit medlem i lottakåren sedan 1996, fortsätter Jenny. Jag blev kock vilket jag egentligen aldrig skulle bli, men jag har aldrig ångrat mig!

– Jag har alltid tyckt om skärgården, båtar och havet. Därför ville jag hemska gärna vara på sjön och valde av den anledningen Skärgårdsbataljonen. Det finns för få kockar i Hemvärnet så förutom att jag är med i mitt kompani, så hjälper jag till när andra kompanier övar just för att jag tycker det är roligt.

– På Garnisonen i Göteborg, berättar

Jenny, finns Logistikföreningen där flertalet av de mellan 40 och 50 år är medlemmar. Om det behövs extra kökspersonal till en övning finns det alltid någon som kan ställa upp.

Varför är fältkock en bra bana att slå in på?

– Bortsett från att vi har en riktigt bra gemenskap och roligt tillsammans? svarar Jenny retoriskt. Vi övar ju egentligen också och förkovrar oss, men övningarna är ju alltid ”skarpa” och vi

gör något påtagligt för andra. Givetvis så får man ju arbeta en del, men vi får också en otrolig uppskattning för det vi gör.

– Jag sitter nog inte en enda minut, berättar Jenny. Vi arbetar hela tiden. På varje övning som vi är på så övar vi inte, utan vi serverar, vi ÄR kockar för att få fram maten till alla soldaterna!

Under sista dagen hittade vi Jenny inne på Garnisonen där hon serverade hamburgare. Tydligt hade de stekt ca 900 stycken.

Jenny Wigén, kock i Skärgårdsbataljonen till vänster

”Första gången någonsin som Hemvärnet skjuter med tung kulspruta. Det är en historisk händelse.”

(Kapten Bellini)

Det låg regn i luften när vi väntade på vår transport ut till Vinga fyrplats utanför hamninloppet. Några handplockade soldater skulle för första gången skjuta med 12,7 mm tung kulspruta. På väg ut genom yttre skärgården blev vädrets karaktär allt mer påtaglig, det vill säga det var vågor och det var regn. Och det var kallt! Kapten Mattias Röjer, inlänad från militärhögskolan Halmstad, berättar:

– Vi började i torsdags med grunderna: handhavande, ladda och patronur, gruppering av marklavetter och eldgivning. Fyra soldater var inne i fjol och fick motsvarande utbildning, men då sköt de bara från land. Målsättningen den här gången är att skjuta från båt. Under torsdag och fredag övade vi bort ringrosten och idag gjorde vi de sista säkerhetskontrollerna. Därefter har vi skjutit hela eftermiddagen från båt ute vid Vinga, berättar Mattias.

– Det har gått förvånansvärt bra med tanke på dimma och sjögång. Båten rörde ju sig en hel del, sa kapten Mattias Röjer. Det var blött och kallt, men med säkerhets- och utbildningsansvar så kom hunger, törst och kyla längre ner i prioritering.

– En av utmaningarna var att över huvudtaget se målet. Det blev förstas komplicerat med mina glasögon våta av regn när jag skulle hjälpa skyttarna att eldreglera, säger Mattias.

Simon Johansson ur Bohuskompani var en av dem som stod ute på däck i regnet och blåsten.

– Det är vågigt nu när vi skjuter från båten så man får tajma sina

Simon Johansson, Bohus kompani med tunga kulsprutan

eldskurar så gott det går, säger Simon mellan skurarna.

Hur känns det?

– Jag har sett fram emot det här!

Vad är den största utmaningen?

– Det var ett år sedan sist, men genom att öva, öva och öva blir vi bättre, säger Simon. Förutsättningarna är olika beroende på var man är. Här på sjön är den stora utmaningen vågorna i flera bemärkelser; det gungar och är dåligt sikt och några känner av sjöhävningen lite.

– Ute på däck känner jag inte av det alls men nere i båten är det lite svårare med sjösjuka. Tipset från mig till den som tycker att det är jobbigt: Sova är perfekt! råder Simon

Kapten Röjer anser att det är mest givande som utbildare att få möta intresset och engagemanget från soldaterna.

– De tycker att det är roligt och viktigt, berättar Mattias. Hemvärnet och Skärgårdsbataljonen här i Göteborg har tagit övningen på riktigt stort allvar. Man kan tycka att det är ett märkligt fokus att ha en båt som är ute och kör i detta väder – jag själv utlånad från Halmstad – och så nu och här fem soldater som övar med tung Ksp. Men det visar verkligen på vad som är prioriterat. Och gruppen vill verkligen få igång systemet!

Vilka är fördelarna med tung kulspruta?

– Tung Ksp är ett vapen som man kan få ganska bra verkan med på långa avstånd. Och här i skärgården är det ofta just långa avstånd. Där har Ak4 eller Ksp58 sina begränsningar.

Hur ser framtiden ut?

– Jag hoppas att de verkligen får in systemet med tung Ksp i bataljonen och börjar öva med den. Då kan man använda båtarna som understöd vid landstigning eller vid någon rörelse inne på land. Båten blir inte bara ett transportmedel utan kan även användas i strid.

– Det som återstår för skyttarna nu är mängdträning. Det är väl nackdelen med frivilligrörelsen. Soldaterna är inne så sällan att de hinner förlora en del av den kunskap som de har fått till sig.

Kattegatt i västlig vind, 11 m/sek

FAKTA

Tung kulspruta, USA-tillverkad. Kaliber 12,7 mm, kaliber 50 internationellt. Räckvidd mot markmål beroende på storlek 600-900 meter. Räckvidd mot luftmål är något längre. Vapnet är en väl beprövad modell som har varit med sedan 40-talet med små modifieringar.

Soldater vid fälttest 2000 m

Fälttest 2000 m

Under ett fälttest springer soldaten 2.000 meter med vapen och stridsutrustning, som väger mellan 24 och 25 kg. Syftet med testet är att kunna bedöma soldatens fysiska förmåga och hur han eller hon klarar av att utföra sin uppgift med tilldelad utrustning.

Det finns olika tidskrav beroende på befattning och varierar mellan 10 min 15 sek och 13 min 30 sek.

Utrustning under fälttest

- Fältuniform
- Marschkängor
- AK 4
- Hjälms med hjälmduk
- Hörselskydd (frivilligt)
- Kroppsskydd
- Stridsväst, med:
- 4 st magasin (tomma)
- Fyllt vattenflaska eller vattensystem

Fälttestet genomfördes under Emerentia -15 på flera platser. En av dem var skjutfältet i Sisjön söder om Göteborg. En av instruktörerna var 1:e sergeant Petra Rumell. Varför fälttest?

– Fälttestet har ett individuellt krav som mäter att du tränat, svarar Petra. Du ska kunna förflytta dig en sträcka relativt snabbt, men sedan också vara kapabel att lösa en uppgift i anslutning

till detta. Du får alltså inte vara helt slut efter att ha sprungit sträckan.

– Testet kräver både styrka och kondition och ska helst springas på plan mark antingen på asfalt eller på annan hård yta. Utrustningen ska vara så anpassad att den sitter så tätt på kroppen som möjligt.

Vad är det för tider som gäller?

– Det finns olika tidskrav beroende på befattning, t ex för fallskärmsjägare 9 min 45 sek, för övriga befattningar på jägarförband 10 min 15 sek. Rekordet är 6 min 54 sek, men denna vecka är det hittills 9 min 30 sek.

Vad är det som gör testet utmanande?

– Utrustningen väger bortåt 25 kg, svarar Petra, men det är framförallt vapnet som innebär en begränsning i hur du kan röra dig. Det gäller oavsett om du har vapnet framför dig eller i slinga på sidan och fortsätter med att gå igenom förutsättningarna.

– En kilometer är markerat, vänd där och spring tillbaka, säger Petra. Heja på dem ni möter. Är det så att någon skadar sig under testet, så har ni som order att stanna och hjälpa till. Då får ni springa fälttestet någon annan gång. Det är kamrathjälp som gäller!

Ni kommer att få er tid direkt vid målgång. Kom ihåg er tid så att jag kan skriva upp den sedan!

Stämningen är förväntansfull och positiv trots eller tack vare de två kilometer med tung utrustning som ska springas. Vi står i målgången för att heja på soldaterna och kan se drygt en halv kilometer av sträckan. När soldaterna väl sprungit denna sträcka kan ingen se vad som händer.

Under några minuter händer inget alls. Vi väntar. Så kommer den första soldaten ur Carlstens kompani springande och det går fort. Våldigt fort till och med. När han nästan är i mål får vi syn på en liten grupp på tre, fyra personer som kommer härnäst. Väl i mål vänder sig den förste om direkt och springer tillbaka för att hjälpa de andra i sin grupp.

Någonstans i alla hejarop, svordomar, flås och skratt vid målgången utbrister någon:

– Är det sänt här man kallar en nära-döden-upplevelse...?!

En annan soldat tackar en Ksp-skytt för inspirationen att springa vidare:

– Jag tänkte att om han kan springa med den där tyngden, då kan jag också.

Tio år i trogen tjänst

Vi träffades ute på Sisjöns skjutfält. Egentligen ville han helst äta upp smörgåsen som jag höll i handen. Zac har varit med i Hemvärnet i tio års tid och ska gå i pension. Detta var hans sista övning. Men än var han på hugget. När soldaterna genomförde fälttestet ville han väldigt gärna vara med, vilket märktes på hans upphetsade gläfsanden. Han kände förstås av spänningen och att det var något på gång. Hans matte och förare Karin Haglund berättade att Zac har varit med i många strider.

– Vi har både varit i Hagen i Skövde, berättar Karin. Vi har övat strid i bebyggelse och ute på Käsö bland annat. Det har gjort att han blir väldigt upphetsad och glad när soldaterna börjar springa, särskilt om de gapar och tjoar lite. När han vet och märker att det är jobb på gång blir han helt exalterad. Det är ju en viss stämning och det känner han med en gång. Han blir helt enkelt väldigt laddad.

– Zac är väldigt duktig på sitt jobb och han gillar bevakningsarbete, fortsätter Karin. Han kommer verkligen till sin rätt med de egenskaper han har. Samtidigt har han en otrolig förmåga att koppla av när det inte händer något, han är stencool. En riktigt bra tjänstehund helt enkelt.

Karin Haglund och Zac var ute i Remmene tidigare under övningen tillsammans med 18 andra förare och hundar ur Elfsborgsgruppen för att delta i funktionskontroll av ekipagen.

– När vi kom fram till Remmene, säger Karin, så började vi med att bygga en dagbas för hundarna med knäppetält och bäddar. Vid regn måste en hund kunna söka skydd. Därefter gjorde vi en patrullstig med vind-, ljud- och spårupptag.

Att ha nitton hundar på ett och samma ställe, hur var det?

– Det fungerade väldigt bra! Det var ett väl planerat område som vi befann oss – som gjort för att öva många hundar. Det vara bara två hundar som var lite oroliga och skällde. Men när hundarna har varit med några år så bryr det sig inte så mycket om de andra, de slappnar av och lever i sin egen lilla bubbla.

Vad innebär funktionskontrollen?

– Det handlar om hur jag som soldat med hund betar mig på patrullstigen svarar Karin, vilket tempo jag har, var och hur jag söker skydd samt hur duktig jag är på att kommunicera med min grupp. Det är helt enkelt en samlad bedömning av mig och min hund.

– Att kunna utläsa vad min hund

Karin och Zac, snart pensionär

markerar om han markerar är ju väldigt viktigt. Hur hanterar jag en situation där vi ska göra ett sök av fordon till exempel? Hur lägger jag upp det sök?

– Men man tittar även på hur hundarna fungerar i basen, säger matte, de ska kunna ligga bundna med de andra hundarna. Basen är hundarnas hem under en övning så de ska vara lugna och kunna slappnar av och sova. Viktigt är också att de inte röjer oss. De ska vara tysta och sansade det är en av de viktigaste bitarna faktiskt.

Hur gick det?

– Kontrollen är grundläggande så vi klarade det utan problem, säger Karin. För hunden är det egentligen inga konstigheter. Är hunden utbildad så har du en skyldighet att upprätthålla kunskapen hos hunden. Däremot är erfarenhet en faktor som spelar in när det gäller bedömningen av föraren. Det behövs rutin. Det kan vara lite stressigt att ha någon som bedömer varje steg du tar. Man kan t ex avancera för snabbt.

– Som hundförare är du soldat med hund. Du ska ingå i en grupp och delta i gruppens aktiviteter. Den grupp

som har hund bör förstås ha uppgifter som är anpassade för hund. Detta för att i så stor utsträckning som möjligt utnyttja hundens kapacitet. Hunden ska inte bara följa med. Vi ska jobba!

Varför gör du det här?

– Kamratskapet, gemenskapen, och att vi utträttat någonting tillsammans. Sedan är det enormt roligt att se hur viktig hunden kan vara för att lösa en uppgift på smidigaste och säkraste sätt.

– Många nämner det här med kamratskap och gemenskap. Kärnan i det hela, tror Karin, är att man är så beroende av varandra. Alla måste hjälpas åt. Det är viktigt att alla är med och ingen lämnas kvar.

– Vi bryr oss verkligen om varandra. Vi bor tillsammans, äter tillsammans och jobbar i lag - genom det blir vi sammansvetsade. Uppgifter löses gemensamt. Man visar stor omtanke om de andra. Och när man som mest behöver hjälp så kommer det alltid igen utan tvekan.

Civil-militär samverkan när aktivister omhändertas

Åtta aktivister hade brutit sig in på ett skyddsobjekt. Några av dem försökte att klättra över ett staket och bryta upp en grind, andra hade kedjat fast sig i stängslet. En aktivist fanns dold någonstans på ön där skyddsobjektet fanns. Tanken var nu att vakterna hos säkerhetsföretaget G4S skulle se detta i sina kameror, skicka ut en patrull och påkalla stöd från Försvarsmakten.

Önskat slut var att samtliga aktivister blev omhändertagna för brott mot skyddslagen och tillträdesförbudet, alternativt envarsgripna för skadegörelse och att en hundpatrull kunde finna den gömda personen.

Två vaktare från G4S var snabbt på plats med hund och en grupp soldater. Tillsammans tog de ner demonstranternas plakat och bad dem sätta sig på asfalten. Några av demonstranterna var samarbetsvilliga medan andra måste släpas bort. I några fall måste handfängsel avlägsnas som några aktivister hade kedjat fast sig med. När alla demonstranter sitter ner på anvisad plats bevakas de av soldater med hund medan vaktarna från G4S kontaktar polisen.

När polisen anländer upprättar de en rapport och ställer frågor. Den första frågan som ställs rör vad det är som

Icke samarbetsvillig aktivist

har hänt. Ställföreträdande gruppchefen berättar och redogör för de beslut som han fattat – att de följde med som stöd till G4S och att de därefter omhändertogs personerna som de nu lämnar till polisen. Polisen Per Nattvide betonade under genomgången efteråt hur viktigt det är att dokumentera allt.

– Vad gör ni, varför gör ni så? säger Per. Allt ska dokumenteras som underlag för överlämnandet till polisen. All information som samlas in ligger sedan till grund för det åtal som blir ett

resultat av ingripandet. Rekvisen, det vill säga informationen är soldaternas uppgift att samla in och lägga fram. En tydlig struktur för dokumentationen är viktig för den egna säkerheten.

– Ha alltid hängslen och livrem, det är ni som står med ert namn för det ni gör. Därför är det bäst om det är klart och tydligt avslutar Per Nattvide.

TEXT: KATARINA GREGNER

FOTO: ADAM LUNDQUIST

Fyrbent vaktare

Medinflytandenytt

SOM TIDIGARE NÄMNTS är 2015 tingsår och eftersom Hemvärnet också fyller 75 år har det beslutats att sammanlagt tre delegater/personliga ersättare från varje bataljon skall deltaga vid tinget. Utöver dessa delegater deltar även en representant från varje utbildningsgrupp. Tingen kommer att äga rum i Uddevalla i början av november.

Skriv en motion

Förra Rikshemvärnstinget, som genomfördes 2013 i Södertälje, var ett rekordår vad gäller antalet motioner. Ett stort antal motioner är bevis på att

medinflytandeverksamheten fungerar väl. Förra tingets motioner från EBG höll mycket god kvalitet detta med att skriva motioner om det man vill förbättra är ett verkningsfullt sätt att nå fram med önskemål och goda idéer. Fatta pennan och låt förarbetet inför tingsåret 2017 börja i tid!

Vissa frågor kan ta lång tid att bearbeta för våra rådsförsamlingar. Text är materielfrågor en sådan kategori. Även om man bestämmer om anskaffning av en viss artikel kan materielsättningen ta väldigt lång tid med upphandlingen. Det viktiga är dock att man får en

återkoppling på sin motion – vad blev resultatet och vad händer sedan? Där kan man konstatera att det finns en stor förbättringspotential vad gäller informationsflödet från riksnivå.

Ett utförligt reportage om 2015 års Rikshemvärnsting kommer i nästa nummer av Älvsborgarna.

Om Du är osäker på vem som är just din representant i Elfsborgsgruppens hemvärnsråd och vem som representerar dig på årets Rikshemvärnsting – kontakta din kompani- eller bataljonchef.

MA

Civilt försvar i regionalt perspektiv

– Glädjande och imponerande att se så många företrädare för samhällsviktiga funktioner.

Med de orden inledde länsöverdirektör Lisbeth Schulze den chefs-workshop som genomfördes i Göteborg den 24 april. Med ett scenario som innebär stora hot mot infrastrukturen i Göteborgsregionen träffades chefer från myndigheter och andra viktiga samhällsfunktioner för att fördjupa sig inom problemområdet och se utvecklingsbehov.

Chefs-workshopen eller TableTop var en del i den samverkansövning Emerentia -15, som genomfördes i april. Målet med övningen är att upprätthålla och utveckla samhällets samlade förmåga att skydda samhällsviktig infrastruktur i Göteborgsregionen. Övningsmomenten har haft fokus på skydd av Göteborgs hamn och Landvetters flygplats.

– En förutsättning för Göteborgs hamn att växa och konkurrera är att säkerhetstänkandet är med, sa Magnus Kårestedt som är VD för Göteborgs hamn och som var en av deltagarna på workshopen.

Deltagare från ett stort antal aktörer inom krishantering

Det var Länsstyrelsen, Föreningen för Göteborgs försvar och Försvarsmakten som bjöd in till dagen, där chefer och företrädare från många olika organisationer deltog. Ramen för diskussionerna var att det är fred i Sverige men det är en förhöjd hot- och riskbild. Diskussionsledarna uppmanade deltagarna att ställa om tanken och fundera på vad det här läget skulle innebära för deras egen myndighet. Det fördes samtal och man reflekterade kring olika händelseförlopp. Målet var inte att hitta svaren där och då utan att upptäcka och fundera kring hur samverkan vid olika händelser kan se ut, hur man på bästa sätt hanterar samverkan på en regional nivå.

Utän att läget fred ändras så kan vissa beslut om ökad beredskap få stora konsekvenser och hela samhället påverkas. Det behövdes inte många inspel i scenariot under workshopen förrän en kaotisk bild tonade fram. Alla myndigheter fick börja fundera på prioriteringar. Hur man balanserar egna prioriteringar mot andras så att samhällets resurser används på bästa sätt? Det är viktiga frågor och var och en får med sig tankar hem på hur man

Roland Ekenberg samtalar med Magnus Kårestedt och Fredrik Ståhlberg

Deltagare:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
 Polisregion Väst
 Säkerhetspolisen
 Kustbevakningen
 Trafikverket
 Tullen
 Försvarsmakten Militärregion Väst
 Försvarsmakten Försvarsmedicincentrum
 Räddningstjänsten Storgöteborg
 Swedavia
 Transportstyrelsen
 Västra Götalandsregionen
 Västtrafik
 Göteborgs stad
 Göteborgs Hamn
 Göteborgs Energi
 Förvaltningen för Kretslopp och vatten
 Borås stad
 Härryda kommun

bäst förbereder verksamheter efter prioriteringarna.

– Har vi en bra samverkansstruktur, flexibilitet och gemensamma övningar så har vi bra förutsättningar för att använda våra resurser på ett bra sätt när samhället utsätts för påfrestningar, sa Fredrik Ståhlberg, chef för Militärregion Väst.

Dagen avslutades med att alla deltagare fick se ett övningsmoment på Landvetters flygplats. Hemvärnssoldater, poliser och skyddsvakter på flygplatsen löste gemensamt en uppgift och kunde avvärja ett hot mot flyget.

TEXT OCH BILD:
ANNE-LIE SJÖGREN

Den sociala dimensionen – Öppen mäss

Den sociala dimensionen är en viktig del i att bygga förband och en mycket viktig sådan, eftersom vissa förband kanske inte träffas mer än ett par gånger per år.

Att umgås med sina hemvärnskamrater är ju inget tvång – vissa personer kan uppleva det som svårt att få in ytterligare aktiviteter i sin agenda, men faktum kvarstår att möjligheterna för hemvärnskamrater att träffas utanför övningarna krympte radikalt då hemvärnsgårdarna försvann en efter en.

Hur man arbetar med den sociala dimensionen är olika; inom hemvärdet finns det många förband som exempelvis har regelbundna träffar för sin personal i form av kompanikvällar, där man t.ex har kompletterande utbildningar, filmvisningar eller bara träffas över en kopp kaffe.

Ur ett historiskt perspektiv har mässkulturen funnits under mycket lång tid och det har visat sig att den sociala dimensionen inom ett förband är mycket viktig. Soldater som känner varandra agerar bättre i fält under svåra förhållanden.

För att bereda ytterligare möjligheter att träffas har Göteborgs garnisonssällskap sedan årsskiftet 2014 anordnat en rad öppna mässkvällar på Garnisonsmässen. Målet är att genomföra 18 träffar per år. Innehållet i de öppna mässkvällarna varierar, så också antalet deltagare och aktiviteter. Utöver att äta en bit mat, dricka en kopp

kaffe eller kanske något annat så har man här möjlighet att träffa inte bara hemvärnssoldater utan även anställda på garnisonen, personer som är engagerade i de historiska föreningarna med flera. Vissa besökare använder mässkvällarna till att sitta och arbeta, vilket också är en variant. Eller varför inte läsa/låna en bok i biblioteket?

Den 7 och 8 maj anordnades "After Emerentia" på garnisonsmässen och den 7 maj var det ett drygt 25-tal personer som lyssnade på ett föredrag av Adam Lundquist från Gullbergs insatskompani som i det civila är fotograf och filmare och som både under Emerentia 13 och 15 haft i uppdrag att dokumentera övningarna.

Under föreläsningen visade Adam ett digert bildmaterial och resonerade kring hur man ska tolka bilder som man ser eller har sett. Man ska vara medveten om att en kamera visar detaljer och beskriver en bild av verkligheten. Som fotograf har Adam en "aggressiv approach" och jämför sitt fotograferande med att bära ett vapen i färdigställning. På 125-delen av en sekund kan kameran skjutas av och präglar ett ögonblick. Adam skjuter alltid "dubbelskott" med kameran eftersom chansen att få en bra bild där ingen blundar ökar.

"If your photos aren't good enough, you are not close enough" är en av Adams devis och även det fick auditoriet se exempel på.

Han visade också exempel på hur "media" – eller egentligen vem som helst - kan manipulera bilder, vilket

Maggan till höger diskuterar med Christina Petterson på Mässen

har blivit lättare i dagens tidsålder. Ett relativt aktuellt exempel på hur en bild kan se ut på ett sätt men vara något helt annat var incidenten på Malmö centralstation, så en väktare grep ett barn. Det finns alltid flera berättelser kring varje bild.

Att dokumentera är oerhört viktigt, men det absolut viktigaste är att vara väldigt noggrann med vad som publiceras i offentliga medier. Man kan aldrig korrigera en bild i efterhand! När det gäller marknadsföringen av Hemvärdet och Försvarsmakten är det oerhört viktigt vilka signaler man sänder ut – Adam gav här exempel på bilder som är mer lämpliga än andra – och har en organisation en gång gett sig in på sociala medier så är det mycket viktigt att man bevakar dessa sidor. Om en intressent ställer en fråga kring verksamheten eller kanske rentav är intresserad av att vara med, då ska det inte ta flera månader innan man får svar.

Utöver att ha dokumenterat Emerentia -15 passade också Adam på, tillsammans med sex andra soldater från Gullbergs insatskompani, att springa "Tough Viking" i Slottsskogen. Tävligen dokumenterades, dock inte med systemkamera utan med mobilkamera och resultatet är sökbar på YouTube ("Hemvärdet springer Tough Viking"). En hel del bilder togs i träningsfasen inför loppet och Adam anser att just sådana evenemang är en mycket bra reklam för Försvarsmakten och ger bra PR.

Höstens kommande program för öppna mässkvällar finns på annan plats i tidningen och eventuella ändringar av dessa kommer att anslås på garnisonssällskapets hemsida www.gsgbg.se

Varför inte ta tillfället i akt och göra ett besök?

Adam Lundquists arbete kan följas på www.picturethis.se

MARGARETHA ANDERSSON

Adam underhöll med ett tänkvärdt föredrag

TOUGH VIKING

i Slottsskogen den 25 april 2015

Nu är det gjort! Startade och gick i mål gjorde soldater ur Gullbergs insatskompani. Morgonen var kall och grå med regn i luften. Det märktes på alla i laget att de var taggade och förväntansfulla inför starten, kanske till och med lite nervösa.

Allt startade med en idé om hur soldaterna och deras verksamhet kan porträtteras med hjälp av bild och text. Var någonstans kan sättet vi jobbar på och vikten av att hålla sig i god form illustreras också utanför övningarna? I ett lopp som Tough Viking kommer alla komponenter som är viktiga för oss i det militära väl till pass; samarbete, ett lag, hjälpa varandra, ofta positiva – även när det är tungt och kallt.

Som hemvärnssoldater ska vi vara i god form. Vi bär på tung utrustning under långa dagar när vi övar. Tränar gör vi alla sporadiskt eller regelbundet, men kanske inte tillräckligt eller på rätt sätt. Istället för att deppa över detta uppmuntrade vi varandra och tog chansen att utmana och bli bättre genom denna tävling. Tanken var att genom Tough Viking komma i den form

som krävs för att vi skall kunna bli bra soldater. Som sagt – formen är viktig – året om! Alltså no Weekend Warriors här inte!

Tanken var också att genom att tävla som ett lag visa upp Hemvärnets många kvaliteter. Att dessutom dokumentera det i både bild och text var också viktigt. Det var ett pilotprojekt dels för att se vad det finns för efterfrågan att göra en sådan sak tillsammans bland soldaterna, men också att se vilka fördelar detta sätt att marknadsföra sig ger.

Som soldater löser vi uppgifter tillsammans och det gjorde vi också under loppet. Tillsammans blev det lättare och roligare att anta utmaningen. Vi hade ett gemensamt mål. Alla hade olika styrkor och svagheter. Det var tungt, svettigt och jobbigt. Men vi såg det som en utmaning att genomföra detta tillsammans – mest för skojs skull.

Ändrad laguppställning

Sista veckan hände det en del i laguppställningen. Karl-Johan som varit med från starten i november förra året fick en skada som gjorde att han inte kunde vara med. Däremot ställde han upp tillsammans med stödgruppen i övrigt

Det gällde att hjälpas åt.

bestående av Katarina G, Jim L, och Nils L som dokumenterade hela loppet, och hejade fram deltagarna. Maria S från Partille insatskompani var engagerad i Emerentia -15 som pågick samtidigt i Göteborg.

Bara en vecka innan anmälde sig Pontus B och Leif A till platserna som var över.

Leif A sa att han känner sig optimistisk:

– Det måste man vara!

Emmelie P som varit med i Partille insatskompani, numera anställd på heltid i Forsvarsmakten hade en liten annorlunda uppladdning. Hon var B-styrka i samband med Emerentia fram till klockan tolv på natten för att sedan återgå till bas och förbereda inför kommande dag.

– Det är blandade känslor – jag är taggad men nervös, spänd, jag fryser, men det ska bli jätteroligt, sa Emmelie.

Anders S berättar om sin upplevelse:

– Innan loppet träffades vi och tränade tillsammans ett par gånger, säger han. Kanske inte så många gånger som jag hade velat, men vi gjorde ändå fälttestet och gick teoretiskt igenom banan, hinder för hinder. Det var som en missionsutbildning fast väldigt, väldigt, komprimerat. Men principen fanns där! Och han fortsätter:

– Vi sprang inte så fort så det var inte så ansträngande, då finns annat man kan göra. Tough Viking är ju roligt – det är en folkfest! Nu kunde vi fokusera på att prata med andra och i laget; om nästa hinder och om att vi skulle hålla undan för de snabbare motionä-

Full fart i Slottsskogen

Hallå där John Malkki!

John Malkki är stf bataljonschef i Göteborgs Norra Hemvärnsbataljon och efter sex år som förste vice ordförande i Elfsborgsgruppens hemvärnsråd lämnade han i april från sig ordförandeklubban.

Hur ska du nu få tiden att gå?

– Det är inga problem alls, säger John. Jag kommer nu att satsa ännu mer tid på alla andra uppgifter som vår bataljon har att lösa ut, exempelvis beredskapsstroppar, mobilisering och skarpa uppgifter, fortsätter John, som varit verksam inom Hemvärnet i 30 år.

John anser att det måste vara en viss rotation på uppgifterna inom rådsverksamheten så att inte allt rullar på i samma hjulspår och därför valde han att kliva av nu. Utöver arbetet John har lagt ner som förste vice ordförande sitter han också i verkställande utskottet för Föreningen för Göteborgs Försvar. När det gäller FFGF:s verksamhet anser John att det är viktigt att någon ur hemvärnet är med och påverkar beslutet.

När det gäller medinflytandefrågorna blev John inskolad redan som hemvärnsungdom då han – precis som nu – tillbringade mycket tid på hemvärnsgården. Han satt med på kompaniråden som ”hemvärnsgubbarna” höll och insåg tidigt att det var via den vägen som man kunde påverka verksamheten. Under sina 30 år i rörelsen har han gått från ungdom till soldat, från soldat till gruppchef och plutonchef samt under en period fungera som kvartermästare för att sedan gå vidare till kompanichef och är nu alltså stf bataljonschef.

– Rådsverksamheten har ju funnits på alla nivåer och i egenskap av kompanichef är man ju självskriven.

Johns mål har alltid varit att se till verksamhetens bästa och han anser att det lätt till att just Elfsborgsgruppen har ett av Sveriges bäst fungerande

hemvärnsråd och fungerar som en rikslikare.

– Det är inte ett enmansjobb, utan det är sammanslutningen av goda medarbetare som lett till denna framgång, säger John. Han har under tiden som aktiv inom medinflytandeverksamheten fått ett stort och brett nätverk där han har träffat och träffar personer som har ett och samma mål – att få hemvärnsverksamheten att bli så bra som möjligt! Och just när det gäller att utveckla hemvärnsverksamheten så är ju inte det bara de som arbetar med medinflytandefrågor som gör det – varje hemvärnssoldat är en del i det arbetet. Just genom medinflytandeverksamheten.

– Att vara på rikshemvärnsting och stå enade och därigenom få ”vår” röst hörd visar hur demokratin fungerar, fortsätter han.

Genomgående tycker John att medinflytandet fungerar väl, men man märker tydligt den skillnad i prioritet medinflytandet har inom olika förband. Många levererar det förväntade,

John vid Garnisonsmässen under en honorering

men det finns också sådana som kan bli bättre. En måttstock är ju antalet motioner som inkommer och när det gäller motioner inom vår utbildningsgrupp så visar antalet på att det finns en vitalitet inom området.

Vilka framtida utmaningar finns för medinflytandet om man ser det på en fem- respektive tioårsperiod?

– Utan tvekan vill jag påstå att det är chefsförsörjningen som är det absolut svåraste som rörelsen står inför. Numer finns det inga som utbildas till befäl inom den grundläggande militära utbildningen utan hemvärnet är hänvisade till de utbildningar som genomförs i HvSS regi och John fortsätter:

– HvSS utbildningar håller en mycket hög kvalitet, men det tar flera år innan man får leverans av t ex en ny kompanichef. Kontentan av detta är att hemvärnet måste vara rädd om cheferna, samtidigt som det är chefernas viktigaste uppgift att hitta sin efterträdare i god tid, säger John som själv genomförde sin bataljonschefsutbildning 2011.

Han anser också att hemvärnet kan bli bättre på att värda sin personal, främst kanske cheferna som är nyckeln till framgång. Rent generellt tror han att vi skulle kunna bli mycket bättre på att stötta och hjälpa de chefer som finns.

– Det viktigaste med hemvärnsengagemanget är att ha roligt och trivas med det man gör. All den tid jag lägger ner på hemvärnet måste betala sig på något sätt och det kan exempelvis vara genom personlig utveckling.

Vi önskar John lycka till i sin fortsatta hemvärnsverksamhet och helt frikopplad från rådsverksamheten blir han inte eftersom han valts till revisor. Inskolning av den nye förste vice ordföranden, Christoffer Malkki, pågår och Christoffer kommer att presenteras i kommande nummer.

MA

erna som kom bakom. Det var ingen som klagade, men de skrattade när vi sa det och så sprang de som var lite snabbare förbi. Men de betyder ju inte att laget inte kämpade i terrängspåret! Jag tror det är viktigt att behålla en sådan stämning i gruppen, att hålla humöret uppe fastän det är jobbigt. Vi hejade på varandra och hjälptes åt. Jag tog nog på mig rollen att få med alla. Leif sprang i spetsen och försökte få

med dem verbalt, medan jag försökte fånga upp dem längs bak.

– Det svåraste hindret rent lagmässigt var rampen fortsätter Anders. Vi var väl tre eller fyra av sju personer som kom upp för rampen. Antingen kommer man upp eller så kommer man inte upp. Vi hade en ur kompaniet som sprang, men inte med vårt lag, men vi hjälpte honom självklart att komma upp. Det är ju så det ska gå till att man

hjälpas varandra genom hela tävlingen.

– Sedan är det ju det här med gemenskap. Man är ett gäng och jobbar mot samma mål, genomför uppdraget eller i detta fall loppet, träffas efteråt och skrattar åt det. Det stora är att du gör något tillsammans med ett gäng kompisar och har skoj avslutar Anders.

TEXT: KATARINA GREGNER

BILD: JIM LAURILA

Väl kamouflerad vid skjutövningen

”Chefens skjutvecka” som ska bli en tradition

1. SJUKVÅRDSKOMPANIET är uppbyggt och bemannat av cirka 130 individer varav ca 50 stycken är heltidsanställda. Någon har jobbat 5-6 år som pansarskyttesoldat på P4, en annan gjorde lumpen för tio år sedan men har jobbat civilt efter det. Många gick direkt från gymnasiet till GMU till anställning och en handfull stals från Skövde.

Det är minst sagt en utmanande uppgift att få alla dessa individer med olika bakgrunder och erfarenheter av det militära att röra sig i samma riktning och tänka på samma sätt. För att underlätta detta så hade vi ”Chefens vecka”, en skjutvecka som är tänkt att bli en tradition. Målet var inledningsvis att skapa gemensamma rutiner för kompaniets grundläggande stridssituationerna, med extra fokus på SIAM (strid i anfallsmålet) och FATAM (försvar av taget anfallsmål). Därefter avslutades veckan med ett soldatprov där soldatens mentala och fysiska gränser testades och grupperna svetsades samman. Ett annat klart delmål var att gruppcheferna skulle få tid och möjlighet till att leda egen grupp, samöva med sina soldater och med sina ställföreträdare.

Trots att det var många rutiner

som skulle sättas, hann vi med mycket tillämpning också. Momenten vi genomförde under veckan hade långa scenarion där slutscenariot kunde sluta olika beroende på gruppchefens beslut. För första gången fick vi öva så gott vi kunde i våra ordinarie grupper, vilket var positivt. Med flera instruktörer och ett bra tempo hann vi både repetera vissa saker och ta initiativ till att också testa helt nya saker.

På slutet av veckan skulle alla övningar vävas samman till soldatprovet som alla soldater gått och tänkt på hela veckan. Dagen startade med genomgång och därefter marsch mot första punkten på kartan som vi skulle ta oss till. Väl där var det en kortare tävling i orientering, innan vi marscherade vidare. Under dagen hann vi göra kompetensprov, bli visiterade, avståndsbedöma måltavlor, sätta ihop bår, eller kanske de som många tyckte vad roligast: provskjuta vapen såsom AK-47, M16, AK4 och pistol. En till en början regnig dag sprack upp och på kvällen fick vi se den vackra solnedgången samtidigt som alla grupper fick olika spaningsuppdrag. Natten bestod först av spaning som gick över till bivackbyggande som ledde till drygt två

timmars vila innan vi väcktes ur vår koma av närlys-raketer.

Klockan var knappt fyra på morgonen när vi satt samlade, frusna och trötta framför befälens whiteboard-tavla. Tur att vi inte då visste att vi senare skulle ha gått flera timmar i djup myr upp till midjan, gått genom tät skog, sprungit fälttest, och burit både stockar och bårar längre sträckor. Då hade vi nog inte ställt oss upp så fort och utan att tveka tagit de första stegen ut i myren, i hopp om att kängorna var tillräckligt infettade för att inte läcka igenom.

Känslan när vi äntligen var i mål var i alla fall fruktansvärt skön, och efter en halvdag av vård av vapen och utrustning kunde vi äntligen somna på logementet. Ett sjukhuskompani bestående av alla möjliga åldrar och erfarenhet som strider ihop kanske kan vara svårt att se men när plutonchefer ställer in sig som ”Lasse i ledet” och strider vid sidan om, samt när övningsledarna med ett fruktansvärt patos målar upp bilden framför oss om hur fiender lurar i skogsdungen är det svårt att inte ryckas med!

AMANDA KULLBERG

Soldat på 1. sjukvårdskompaniet

Gruppbefälsskola på Garnisonen

– Gruppbefälsskolan! Vid lyktstolpen, mot byggnad 26, med språng, linje – På stället!

Vad gäller för uppställning och var återfinns den informationen? Som en del i Gruppbefälsutbildningen och inom ramen för gruppchef gäller det att kunna söka och slå i reglementen och instruktioner.

Försvarsmedicincentrums 1. Sjukhuskompani har under tio veckors tid, våren 2015 genomfört nivåhöjande utbildning med blivande gruppchefer OR 4-5 där målet med utbildningen har varit att eleverna skall kunna verka i befälsbefattningarna Gruppchef samt Ställföreträdande gruppchef. Rent praktiskt innebär detta kunskaper för att kunna leda sin grupp samt biträda vid utbildning.

Innehållet i gruppchefskolan har dels varit de av Militärhögskolan Halmstad obligatoriska och gemensamma kursplanerna i ledarskap, pedagogik och fysiskt stridsvärde som utgör en minsta gemensam bas i gruppbefälsutbildning inom Försvarsmakten.

Under utbildningstiden genomfördes även två lokalt utformade kurser. Den ena Gruppchef i strid där fokus har legat på ökad förmåga till strid i grupp och metoder för eld och rörelse. Den andra kallad ”gruppcheferollen” har utgångspunkten varit gruppchefens skyldighet att föra befäl, och inte rätten att göra det.

Utbildningen har i huvudsak genomförts i Göteborgsområdet men även på andra utbildningsplattformar som exempelvis Logistiskolan i Skövde och skjutfältet Horssjön. Deltagande soldater har kommit ifrån olika plutoner på kompaniet.

På frågan om hur utbildningen har varit relevant kopplad till sin befattning som gruppchef svarar Sergeant Patrik Rasmussen från stabsplutonen:

– Jag har fått fler verktyg och bredare kunskaper att använda i min yrkesutövning. Del av utbildningen är ju Försvarsmaktsgemensam så jag är behörig att söka gruppchefsbefattningar även på andra förband, säger Patrik.

Utbildningen inom ämnet pedagogik tycker menige 1. klass Amanda Kullberg, även hon från stabspluton, har varit det mest roliga och intressanta:

– Lärdomarna inom detta ämne kan användas både hemma och på andra civila jobb, menar Amanda.

TEXT O BILD: MICHAEL WALLMAN
Kurschef Gruppbefälsskolan
1.Sjukhuskompaniet

Gruppbefälen efter utbildningen

Ljus i nattens stridsövning

Samhällsdebattören Stefan Docksjö kåserar här i Älvsborgarna över bristen på eget ansvar och kurage hos de som anförtrotts förvaltandet av våra skattemedel till rikets försvar.

Jag lydde bara order...

Som svensk soldat, fostrades jag i tanken att vi var självtänkande individer. Vi var målstyrda problemlösare som eftersträvade koncentration inom gruppen. Men som också följde det situationsanpassade ledarskapet. En uppskattad egenskap vid utlandsmissioner, som tydligen ofta framhölls av internationella kollegor. Andra gjorde bara som de blev tillsagda. Varken mer eller mindre. "Jag lydde bara order".

Stefan Docksjö

Vem har inte hört dessa ord när vederbörande önskade friskriva sig ifrån allt ansvar?

Ur det perspektivet finns det bara en ansvarig: ÖB eller Försvarsministern. Det är bara att välja. Men om det finns ett tjänstemannaansvar, ett individuellt ansvar att vilja lösa uppgiften på bästa sätt, så ligger det rimligtvis också i sakens natur att säga ifrån när uppgiften inte definierats på ett sätt som kan anses vara den bästa för organisationen eller samhället i stort. Tar vi som individer verkligen detta ansvar? Eller saknar vi bara integritet?

Förändringarnas vindar

Försvarsmakten står alltid och har alltid stått inför förändringar. FM:s roll och olika funktioner ifrågasätts ständigt och med all rätt. Inför en orolig omvärld rustar vi sent, och efter en konflikt dras vi med en för stor och kostnadskrävande kostym. Problemet är att innehållet, själva kroppen, saknar förmåga till snabb omställning. Det går naturligtvis att snabbanta, även om viljan från de berörda ofta saknas. Tyvärr tar det ofta längre tid att bygga muskler.

Beslut om olika vapensystem påverkar organisationen 20-30 år fram i tiden, ibland 40 eller mer. Infrastruktur kostar pengar och tar tid att etablera. Det är betydligt enklare att lägga ned ett krigsförband än att med dagens miljökrav bygga en ny skjutbana.

I en krissituation räckte det tidigare med några få år från beslut tills vi hade ett krigsdugligt förband. Nu pratar vi om ett par årtionden. Hur bra är då vårt lilla, vassa försvar om vi helt saknar förmåga att anpassa kostymens storlek utifrån den högst varierande hotbilden?

Därtill kan man ifrågasätta valet av kostym. Är det dagens mode eller kläder efter väder som skall vara styrande? Och vad hände med ord som samhällsnytta, sekundäruppgift, flexibilitet och redundans?

Med en skrotad garderob saknar vi idag helt förmåga att byta kostym efter behov. I stället blev begreppet "krigsförbandets behov" helt styrande. Och likt en akut klimatförändring genomfördes Operation islossning. Allt skulle bort. Från verkstäder, fungerande handeldvapen, till nya bandvagnar, hangarer och ibland hela regementen. Även luftens änglar, de uppskattade räddningshelikoptrarna som gjorde verklig nytta i det civila samhället skulle bort. Likt ett mantra upprepade våra stadsråd gång på gång: "Försvarsmaktens resurser skall endast användas till väpnad strid".

Krig eller fred?

Jag skall berätta en hemlighet. Det blir inget krig. I vart fall inte så som vanliga människor föreställer sig det. Så vilket krig är det som egentligen dimensionerat våra få kvarvarande krigsförband? Afghanistan, för invasionsförsvaret är ju nedlagt?

Vi står idag inför en hotfull omvärld i snabb förändring. Här ryms både global terror och risken för en begränsad regional konflikt på hemmaplan. Därmed är det också rimligt att ställa frågan om vårt lilla, vassa försvar egentligen är det mest lämpade? IKFN är ett känt begrepp för oss som jagade ubåtar, och arbetade med incidentberedskap. Alltså i gråsonen mellan fred och ett fullskaligt krig. Det är här det sker.

Var det egentligen så smart att skära bort all överflödiga infrastruktur, materiell, logistik och personal för att därigenom omöjliggöra all form av framtida flexibilitet? Trots islossningen klarar FM idag knappt av att upprätthålla vår neutralitet, så vi borde verkligen ifrågasätta hur våra skattemedel förvaltas. För 35 miljarder (100 miljoner kronor per dag) borde man förvänta sig lite mer än ett JAS-plan i luften, eller en korvett utan stridsförmåga vid en kränkning under ytan...

Det som skulle bli litet och vasst, blev snarare litet och dyrt.

Skrammel i öster

När vi nu ser den stora björnen i öster så är det naturligtvis mycket skrammel. Och politiskt poängplockande. Men där pågår också en klar upprustning. Knapptast till forna dagar, men ändå... Nog för att besätta Krim. Och nog för att bedriva en offensiv utrikespolitik i likhet med andra länder (och numer organisationer). Vad händer exempelvis när man stryper en gaskran, eller bojkottar all handel och tvingar ekonomin på knä? Hur känsliga är våra tätt sammanflätade ekonomier? Och hur desperat kan en instängd eller

skadeskjuten björn bli?

Det är här vi bör fundera över vad det innebär för oss. För Finland. Och för Europa.

Vad sker med sjöfarten i Öresund och Bälten, det svensk-finska luftrummet och våra egna exporthamnar om Ryssland önskar spänna musklerna?

Att med militära medel bedriva påtryckning, sätta en region i blockad eller bryta en blockad får väl kategoriseras som en väpnad konflikt mer än ett traditionellt krig? Frågan är om vi är rustade för det? Har vi politisk ryggrad att själva motsätta oss, exempelvis en annektering av Gotland och ett förlorat luftherravälde över södra Sverige? Kan vi skapa en starkare och flexiblare organisation som enklare kan anpassas efter hotbilden (och ekonomin) mer än att bara vara liten och vass? Är det förresten ett självändamål – liten och vass?

Är Nato lösningen?

Allmän värnplikt, JAS-plan, helikoptrar, utbåtsjakt, utlandsuppdrag, Nato-medlemskap. Gång efter annan slås jag av hur polariserad debatten är. Antingen är man för eller emot. Ja eller nej! Men är det något vi borde ha lärt oss av historien så är det att världen inte är svart eller vitt. Det gäller såväl hotbilden som det politiska läget. Sålides finns det lika många problemställningar som behov för olika lösningar.

När det gäller ett eventuellt Natomedlemskap – har någon förhandlat med Nato? Hur vet vi då vilka alternativ som finns? Kan vi prata om nästa ubåt – eller flygsystem som skall vara i drift till 2060 – borde vi rimligtvis även ha politiska visioner som sträcker sig bortom nästa val?

Låt säga, rent hypotetiskt, att Sverige slår samman sin utrikes- och försvarspolitik med Finland. Kan Sverige/Finland gemensamt söka Nato-medlemskap där vi primärt önskar samarbeta inom en nordisk ram? Eller är beredda att upplåta vårt luftrum till Nato i händelse av krig? Eller upplåta en flygbas på Gotland? Att tro Sverige (och Finland) med egna resurser i framtiden har råd att upprätthålla sitt luftherravälde är en utopi. Så varför avfärda något innan vi ens satt oss vid förhandlingsbordet? Hur skulle det se ut om vi i stället närmade oss Norge?

Många menar att det var vår neutralitet som höll oss utanför andra världskriget. Borde inte Finland, Danmark och Norges öde också sett annorlunda ut då? Även de var som bekant neutrala. Vi hade med andra ord tur. Efter kriget har Norge och Danmark varit lika lite i krig som Sverige, så neutralitetsbegreppet är knappast ett relevant argument mot en utredning.

Ett exempel fullt av prestige...

När regeringen beslutade att FM inte skulle understödja det civila samhället i fredstid, så var det spiken i kistan för den luftburna räddningstjänsten. I stället byggdes en parallell civil organisation upp under en annan myndighet. Staten sitter idag på två flygbolag. Ett grönt och ett blått. Det gröna saknar idag helt ubåtsjaktkapacitet och går hem klockan 17.00 på vardagar, medan det blå inte kan ta yttre last, som exempelvis en brandtunna. Var finns logiken i detta? Är det verkligen omöjligt att skapa synergi bortom den egna myndigheten? Eller utom det egna landets gränser?

Hade det exempelvis gått att ha en gemensam organisation för luftburna räddningstjänst (om detta nu är behovet), samt anställa personalen som reservare? Är det inte det vi behöver? Kompetent folk vid behov? I stället har reservofficerssystemet i det närmaste avvecklats och LAS varit dimensionerande. Vad skall egentligen ÖB ha alla dessa fast anställda officerare till när både utbildnings- och krigsförbanden i det närmaste har avvecklats? Olika stabsfunktioner? Jag undrar om ÖB verkligen planerar för vårt försvar eller primärt bedriver arbetsmarknadspolitik från högkvarteret? Liten och vass kanske avser en byråkratiskt upphandlad penna efter ett komplicerat anbudsförfarande?

Och hur tänker egentligen våra politiker när de sänder soldater till Afghanistan, men inte kan tänka sig att göra det till våra nordiska grannar vid en väpnad konflikt?

Går det att finna en lösning som ger oss en mer "situationsanpassad" organisation?

Därtill kostnadseffektiv?

Helt klart är att varken den gamla eller dagens doktrin lyckades med uppgiften. Låt oss därför tänka nytt. Och varför inte börja med att tänka själv!

– Detta är mitt bord. Detta är mitt ansvar. Vad kan jag bidra med?

STEFAN DOCKSJÖ

FAKTA

Stefan Docksjö arbetar till vardags med turism- och destinationsutveckling i Norge. Han är även historiskt intresserad och tog nyligen initiativ till fredningen av den tyska kryssaren och flaggskeppet Blücher – det första tyska krigsminnet (och krigsgraven) som blivit kulturminne i Norge. Docksjö är också en inbiten hummerfiskare, seglare, men har även tävlat med offshorebåtar. Han har ett förflutet inom Kustartilleriet och Kustjägarskolan. Han har tjänstgjort både inom ubåtskydd och som tekniker vid en amfibiebataljon. Under nedläggningen av försvarets räddningshelikoptrar var Docksjö starkt engagerad som opinionsbildare för helikopterskvadronen på Säve. Docksjö är starkt kritisk till bristande resursbruk inom främst Försvarmakten och deltar gärna i samhällsdebatter.

– Hanteringen av Försvarets tunga helikoptersystem och den luftburna räddningstjänsten är en politisk skamfläck, menar Docksjö.

PM gällande Sveriges Försvar – nytändning 2015 och framåt

Försvarmaktens uppgift är att skydda svenskt territorium och svenska medborgare mot olika hot samt försvara hela Sverige mot väpnat angrepp i alla dess former och över hela Sveriges territorium. Här behandlar Sven Wergård ett uppväckt värnpliktsförsvar.

Ett värnpliktsförsvar torde genom mångfald, uthållighet och folklig förankring innebära en högre potentiell förmåga hos militärmakten än ett försvar med yrkessoldater. Finland har valt ett värnpliktsförsvar och anser detta mera kostnadseffektivt än ett försvar med yrkessoldater. Danmark och Norge har ett modifierat värnpliktsförsvar.

Gällande insatsorganisation IO 14 synes finnas flera brister – främst följande:

- Personalförsörjningen (främst tidvis tjänstgörande) fungerar otillfredsställande – innebär bl a bristande bemanning i Marinens och Flygvapnets insatsförsvar
- Operativ regional ledning borde skapas – svagt territorialförsvar (otillräckligt), även vapensystem, artilleri och luftvärn otillräckligt
- Totalförsvarstanken – samordning centralt, regionalt och lokalt bör skapas
- Flygbas-systemet torde ha svårt ta emot NATO-flyg – Bas 90 bör återupplivas
- Gotland bör få ytterligare stärkt bemanning
- Omfattande övningsverksamhet bör planeras och genomföras – gäller även förberedelser för samverkan inom t ex Norden
- Folkförankringen och kunskapen om Försvaret, bl a dess uppgifter, dess mål och förmågor bör ges ökad spridning inom landet

Det var av allt att döma ett dåligt beslut att låta värnplikten vara vilande. Beslutet måste/bör omprövas! Detta principiella och mycket viktiga riksdagsbeslut fattades för övrigt med bara ett fåtal rösters övervikt! Några åtgärder för att förbättra det svenska försvaret:

- **Mönstring** av åldersklassen årligen bör återinföras – dvs för ca 120 000 män och kvinnor. Sverige får därigenom ett kvitto på läget – fysisk o psykiskt
- **Plikttjänstgöring** av delar av åldersklassen införs, befälsmän och specialister, ca 25-30% eller ca 30 000 personer under 5-6 månader. T ex under ledning av befintliga

enheter inom Försvarmakten, bl a Hemvärnet och med stöd av Försvarsutbildarna m fl. Efterhand ökad numerär i utbildningen.

Denna tjänstgöring torde innebära:

- Ökad folkförankring av Sveriges försvar
- Minskad ungdomsarbetslöshet
- "Startplatta" för fortsatt arbete/anställning
- Förbättrad integrering
- Bättre kunskap om våra värderingar och vår kultur
- Ökade möjligheter till rekrytering av fast anställda
- Ökad möjlighet för rekrytering till Hemvärnet – som bör omfatta minst 125 000 personer.

Plikttjänstgöringen innebär vidare:

- Möjlighet till återtagning m m om så skulle erfordras
- Underlag för utbildning av krigsförbandschefer och vissa specialister
- Återtagning ger underlag för att skapa krigsförband så hela landet kan försvaras

Plikttjänstgöring kan bl a omfatta:

- Allmän militär utbildning
- Sjukvårdsutbildning
- Självskydd etc etc

Ökad satsning på Frivilligorganisationerna bör ske:

- Utgör en viktig resurs för totalförsvaret
- Kan bemanna delar av krigsorganisationen (bemanningsansvar)
- Kan tjänstgöra vid olika beredskapssteg
- Har stor betydelse för bibehållande av försvarsviljan
- Folkförankringen fördjupas och förbättras
- Kan medverka i den pliktutbildning som föreslås

Etc, etc

SVEN WERGÅRD
Överste PA, fd brigadchef

Garnisonsenheten rapporterar

Garnisonsenheten fortsätter arbetet med att dels vidmakthålla och utveckla Garnisonens utbildningsanordningar (Utbildningsstödavdelningen) och dels med att upprätthålla ordning och säkerhet inom garnisonsområdet (Bevakningssektionen).

Under andra halvåret kommer vi bl a påbörja upprustningen av hinder- och stridshinderbanan, vidta åtgärder vid Östra skjutbanan så att pistolskjutning kan och får ske, uppgradera Säve skjutbana som, åtminstone när det gäller tekniken, för länge sedan fallit för åldersstrecket. När det gäller Käsö och Skärgårdsskjutfältet eller byggnaderna av ny skjuthall på garnisonsområdet finns inget nytt att rapportera.

Håkan Berglund, kommandanten på Käsö, går i pension och gör sina sista dagar under midsommarveckan. Vi tackar Håkan och önskar honom allt gott som pensionär och hälsar vår nye kommandant, Patrik Bergström,

Patrik Bergström

välkommen till FömedC och Käsö. Patrik tjänstgör för närvarande vid FMLOG/SeC Göteborg som sektionschef för am/vapen. Han kommer att påbörja

Notera i almanackan

Öppen Mäss till hösten

Följande dagar har vi öppna mässkvällar:

Torsdagen 20 augusti

Onsdagen 2 september

Onsdagen 23 september

Onsdagen 14 oktober

Torsdagen 22 oktober

Torsdagen 12 november

Torsdagen 3 december

Fredagen 4 december

Mer info: www.gsgbg.se

På Mässen hittar man både små intima hörnor och större soffgrupper för samkväm

Välkomna!

tjänstgöringen på Käsö fullt ut efter semesterperioden.

På Bevakningssektionen är man i princip fullbemannade efter några pensionsavgångar och efter det att en del personalomsättning bland soldaterna skett.

En glädjande nyhet är också att anställningsvillkoren för soldaterna änt-

ligen klarats ut så att även dessa kan erbjudas en anständig långsiktighet.

Slår till sist ett slag för höstens öppna mässkvällar; Trevligt umgänge, fin miljö, intressanta föredrag och inte minst en levande Mäss som vi alla kan glädjas åt. Här visas hittills inplanerade verksamheter under andra halvåret 2015.

PETER JACOBSSON

Vem är jag?

Jag är varken varg eller får.

Jag är båda och ändå ingen av dem

Jag är hatad av fåren för jag ser inte ut som dem eller tänker som dem

Jag är hatad av vargen för jag vet hur han tänker, och varför.

Jag är avskum för fåren, som jag föraktar och älskar på samma gång.

Jag är tacksam att jag är avskum för vargen – onskans källa.

Jag har alltid vaktat över fåren, det finns i mina gener.

Jag har alltid bekämpat vargen, det finns i mina gener.

Jag har både fårens och vargens styrkor, men inga av deras svagheter.

Fåren är rädda, svaga och kommer alltid att kröka ryggen,

för vargen lever av de svaga och försvarslösa.

Han besegrar och härskar dem med lätthet.

Jag är inte rädd – jag är stark och vet att det finns flera som mig

Trots min styrka försöker jag aldrig besegra eller härska över fåren.

Bara vargen besegrar jag.

Vargen är – med rätta – rädd för mig,

jag tar inga fångar, visar ingen nåd.

Mitt i allt detta vakar jag över fåren, spanar efter vargen

För alltid hatad, tills vargen kommer.

Jag är vallhunden

Grundkurs Militärpolisjäms

Trots hög puls och mjölksyra ut i fingerspetsarna ryts ett resolut "Ligg ner!" ackompanjerat av välriktade batongslag och den drygt 100kg tunga angriparen kan snabbt gripas.

För militärpoliseleverna är momentet är en del i slutexaminationen av den veckolånga utbildning man genomgår som komplettering till gemene soldats närkampsutbildning. Minuterna som ledde fram till det slutliga gripandet har skiljt sig mycket från den mentala utmaning eleverna mött under veckorna innan.

Efter drygt åtta veckor i skolbänken, där tyngden av kroppsskyddet ersatts av lagbok är det tydligt att eleverna vid Grundkurs Militärpolis uppskattar den praktiska utbildningen i närkamp. Kursen spänner över en termin och slutresultatet är att deltagarna kan förordnas som militärpoliser.

Militärpolisens roll är att "Upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten inom försvarsmakten". För säkerhetsbataljonens del är detta i huvudsak kopplat till att skydda vad som benämns "skyddsvärd verksamhet". För några deltagare på kursen är det mer kopplat till ordningstjänst, då de i framtiden kommer att tjänstgöra som militärpoliser vid försvarsmaktens olika förband och centra.

Kursen består av två huvudsakliga block. Det första genomförs i samarbete med polisutbildningen vid Linnéuniversitetet. Syftet med detta är att ge den enskilde militärpolisen en mycket stabil juridisk bas att stå på när de sedermera kommer arbeta skarpt. Den andra delen av kursen är fokuserad på praktisk tillämpning av verksamhet. Exempelvis militär vägtrafikkontroll, behörighetskontroller, utredningstjänst och säkerhetstjänst.

Utöver att göra en tjänst på säkerhetsbataljonen till mycket variationsrik sådan leder kontrasterna till intressanta diskussioner rörande skärningspunkter mellan civil- och militärpolis. Föreläsare från polisutbildningen såväl som försvarsmaktens militärpolisenhet förmedlar även hur juridik inte bara är svart och vit.

Avsaknaden av givna ageranden kan tyckas skrämmande, men för eleverna på kursen innebär det ökad motivation att ta till sig så mycket kunskap som möjligt. Kunskap som kombinerat med gott omdöme kommer

Trafikkontroll vid Pávelundsskolan

göra dem till föregångsmän/-kvinnor och militärpoliser. Innan de nått dit skall dock ett antal tentamina och praktiska examinationer klaras av,

något som kräver många timmars intensivt studerande.

TEXT: FREDRIK ODELBERG, KURSCHEF

FOTO: MIKAEL JACOBSSON

En figurant grips

Förband på ubåtsjakt i Sverige och piratjakt i Adenviken – samtidigt

Den som har vistats i Stockholms skärgård de senaste dagarna har säkert noterat ett och annat militärt fartyg och några stridsbåtar som rört sig i området. Under drygt två veckor har det pågått en ubåtsjaktövning med deltagande enheter ur Marinens olika förband.

Fokus har varit på att öva förmågan att bedriva ubåtsjakt, det vill säga spana, lokalisera och anfälla mot ubåt. Ur Amfibieregementet har bevakningsbåtplutonen och sensorplutonen från Göteborg deltagit.

– Under övningen har plutonen ingått i en sammansatt grupp, berättar Philip Allgurén, som är chef för Bevakningsbåtplutonen. Gruppen har bestått av korvetter, minröjningsfartyg och våra egna bevakningsbåtar. Övningen har omfattat allt ifrån navigationsövning, sjunkbombsfällning och till ren ubåtsjakt. Det har varit en mycket givande övning både för enskilda operatörer men också för hela besättningen, säger Philip.

Logistik skapar uthållighet

Samtidigt som ubåtsjaktövningen pågick, befann sig personal ur Bevakningsbåtkompaniet i Adenviken. Detta i sin tur medförde att till exempel logistikfunktionen inte övades i samma

omfattning som man annars hade gjort.

– För att få uthållighet i en ubåtsjakt, kräver det inte enbart duktiga operatörer, säger Stefan Hoffsten, teknikchef på kompaniet. Det kräver också en väl fungerande logistik. Enheterna behöver allt ifrån diesel, förbrukningsmateriel till mat för att skapa uthållighet. Även då vi under den här övningen har en reducerad logistikfunktion så har det fungerat bra då vi har fått stöd på annat sätt från andra enheter. Målsättningen har varit att personalen skall få ett lagat mål mat om dagen, vilket vi har löst. Vi har också kunnat genomföra reparationer ute i fält, bunkrat fartyg ute till havs och en hel del annat. Att vi är så flexibla gör det också möjligt att både bedriva ubåtsjaktövning här hemma, samtidigt som vi deltar i piratjakt tillsammans med personal ur andra amfibiebataljonen i Adenviken, berättar Stefan.

Skarpa min- och sjunkbomber

Sensorplutonen bedrev med sina sensorer både fast och rörlig spaning och utgjorde en viktig komponent i ubåtsjakten.

– Plutonen har också ingått i tillfälligt sammansatta förband, upplyser Christoffer Blohm, som är chef för sensorplutonen. Vi har under övningen genomfört skarpa min- och sjunkbombsfällningar i huvudsak från våra stridsbåtar. Plutonens förmågeutveckling under övningen är spikrakt uppåt

Stefan är kompaniets teknikchef

och det är mycket uppskattat att kunna delta i denna typ av kvalificerade och komplexa övningar tillsammans med övriga marinen, menar Christoffer.

TEXT OCH BILD:

MJ KRISTINA SWAAN, AMF 1

Bevakningsbåtarna av Tapper-klass har många sensorer

FAKTA

Bevakningsbåtkompaniet är ett komplext sammansatt förband med huvuduppgiften, strid på och under ytan sjötrafikkontroll och hamnsäkerhet. Kompaniet består av;

- Bevakningsbåtpluton
- Stabstropp
- Närskyddstropp
- Trosstropp
- Sensorpluton
- Bordningstropp

Kompaniet är grupperat i Göteborg.

Hemvärnets Musikkår Göteborg

I samband med In Port Race

**kommer Göteborgs Garnison att hålla grindarna öppna
den 27 juni kl 09.00–16.00**

Förutom de utmärkta möjligheterna att följa tävlingsseglingen Volvo Ocean Race från Karingberget, kommer FömedC, Amf 1 Röjdyk, Hemvärn, Hemvärnsmusikkår, P4, Kamratförening och Museum att visa upp sig under dagen.

Välkomna till en intressant och spännande dag på Karingberget!

Gott om plats för att se vad som händer på Älven

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Svante presenterar sig på annan plats i tidningen

Ett av skälen att jag tagit på mig uppgiften som ordförande är att jag finner utvecklingen i Ryssland under Putin oroande.

En person har alltid ett antal roller i livet. Man förhåller sig då på skilda sätt och tar olika beslut i dessa roller. Tänk på att ni tex kanske både är söner och pappor, eller döttrar och mammor. Det är stor skillnad i dessa roller. En människa kan vara en snäll far men en obarmhärtig ledare.

Putin har bl a rollen som ledare i ett land, som endast respekterar starka män. Metoderna för att visa styrka har Putin lärt sig i KGB. Där är alla medel tillåtna och används flitigt. Bedrägeri, lögn, stöld och även mord är ok inom ramen för det överordnade intresset.

När han nu begått övergrepp på först Georgien och sedan Ukraina, utan särskilt starka reaktioner från Väst, måste man räkna med att han fortsätter på denna väg. Dessutom är det klassisk taktik att möta inrikes problem med utåtriktade aktioner. Putins popularitet i Ryssland har ökat från ca 20 till 70 % under de senaste åren. Jag är därför rädd att vi de närmsta åren kommer att se exempel på fler övergrepp. Typiskt för Ryssland är också att man inte har bråttom på det vis vi har i verkliga demokratier. Övergrepp här kan därför vänta tills NATO t ex binds upp i Korea eller på annan plats. Farligast för oss torde vara att övergreppen riktas mot de Baltiska staterna. Då kommer vi att bli inblandade och insatser mot svenskt territorium kan bli logiskt. Därför är det viktigt att vi gör vad vi kan för att stärka vår beredskap.

Det innebär att Hemvärnet och våra försvarsstridskrafter växer i betydelse. Dessa är små till numerären och det är därför viktigt att Hemvärnet är berett att ta emot dem och hjälpa dem att hitta förhandspositioner här i Västsverige. Genom att skydda och bevaka särskilt viktig infrastruktur kan vi vinna tid för egna insatser och i bästa fall för internationell hjälp.

Endast då kan vi få fördelar av att vara i förväg. Jag anser därför också att kamratföreningar växer i betydelse. Vi måste hjälpas åt att sprida kunskap om Försvarsmaktens behov och att säkerställa samarbetet med det civila samhället. Jag önskar därför särskilt er som jobbar i frivilligorganisationerna med Hemvärnet i spetsen välkomna till vår kamratförening. Ni är även välkomna i Föreningen för Göteborgs Försvar där jag sitter med i styrelsen.

Ju fler vi blir ju starkare röst får vi hos våra politiker. Kom med och förnygra dessa organisationer, som har syften som passar utmärkt ihop med det Ni gör i frivilligorganisationerna!

SVANTE BERGH

En författare från Sibirien berättade om Rysslands nya väg

Vera Efron är uppväxt i Sibirien och sedan 1989 svensk medborgare. Hon besökte I 15 Kamratförening den 28 maj för att delge oss sin syn på utvecklingen i Ryssland under senare år och vilka scenarier man skulle kunna vänta sig framdeles.

Vera Efron höll ett fantastiskt föredrag om "Vart är Ryssland på väg". Hon framhöll med vilken skicklighet Rysslands ledare hade planerat och genomfört införlivandet av Krim. En viktig del av Ryssland som "lättvindigt" överlämnats till Ukraina av Chrusjtjov. Ryssland har ju haft en flottbas i Sevastopol vars arrende skulle gå ut 2017. Det var således hög tid för Ryssland att "återta" Krim. De gröna männen vid aktionen var/är ryska soldater vilket bl a Vera kunde konstatera efter sitt besök på Krim vid tillfället.

Rysslands ledare hade inledningsvis 25% av medborgarnas förtroende – idag har president Putin mer än 80 % Man vet i Ryssland att man kan lita på vad Mr Putin säger. Han fullföljer.

Vera berörde vad som kunde väntas. Ingen vet – ingen kan annat än vagt förutspå. Men – vi har t ex en övervägande rysk befolkning i östra Ukraina – dessa delar kommer troligen aldrig att "återvända" till Ukraina utan förblir egna domäner – kanske närmar sig än mer Ryssland.

I Baltikum – främst Estland och Lettland har vi en övervägande rysk befolkning i ländernas östra delar. Det kan tänkas att dessa – efter påtryckningar och "hjälp" – kommer att kräva ökad självständighet. Oroligheter kan komma att uppstå – följer som i Ukraina?

Vid inbördes stridigheter gäller knappast §5 i NATO-stadgan. Vad kan hända? Från rysk synpunkt är det inte fråga om kort förvarning eller kort planering. Händelser kan ta år. Lämplig tidpunkt inväntas.

I sammanhanget kan påpekas att den stora ryska upprustningen bedöms klar 2025 – men den sker i stor omfattning. För att behärska Östersjön kan Gotland bli ett mål. Man kanske inte skall överdriva Gotlands betydelse – men man torde säga att vid ett angrepp eller vid oroligheter i/på t ex Estland och Lettland är Gotland av väsentlig betydelse – Hangarfartyget Gotland!

Vera Efrons föredrag var väldigt väl genomfört med stor kompetens och god kunskap om ämnet. Åhörarna var fascinerade och hade många frågor. Ett mycket bra framförande av denna kunniga författare. Ett stort tack till Vera Efron!

SVEN WERGÅRD

Vera vid Caritas i St Petersburg

FAKTA

Vera Efron har utgivit flera böcker, bl.a har hon behandlat Ubåten Kursk, Spetsnaz grupperna i Norden mm. En bok att uppmärksamma är "Med sikte på Sverige" och även hennes senaste bok om Gotland och dess väsentliga betydelse för makten i Östersjön.

Hela gruppen samlad vid hemkomsten

Karlskrona – ett underbart vackert resmål

Årets kamratföreningsresa gick till Världsarvstaden Karlskrona, en underbar stad med många sevärdheter. Är man sedan intresserad av militära vyer är den perfekt.

21 resenärer, samlades kl 07.00 för vidare färd till resmålet. Första målet var ett militärt läger några km norr om staden där vi installerade oss i dubbelrum. Lägre visade sig vara ganska så nyrenoverat och fräscht med en stor matsal och kök.

Vi hastade vidare in till staden och från en vacker plats såg vi bastion Aurora, där det sköts salut med 21 skott. När krutröken skingrats fortsatte vi till Marinmuseum där vi i restaurangen "Skeppsgossen" intog stor lunchbuffé.

Fri vandring i museet och en guidad visning i fina bibliotek samt en guidad visning i nya båtshallen, där ubåten HMS Neptun ligger upplagd. Vid sidan om den, som man tycker, jättestora ubåten ligger Sveriges första undervattensbåt "HAJEN", konstruerad av mariningenjör C Richson, byggd 1904 vid Stockholms Örlogsvarv och utrangrad 1922.

På kvällen var vi inbjudna till Sjöofficerssällskapets mäss. Visning av de fina lokalerna och dess bibliotek avslutades med en trerätters festmiddag i genuin klubbmiljö

Fredag tidigt upp för frukost på Hotell Statt. Därefter avgång till Sparregården. P.g.a. det då genomslä vädret ändrades planerna. Meningen var att vi skulle vara med i traditionen från 1842 i den s.k. "Reveljen". Marinens Musikkår i täten genom staden med

oss och några hundra Karlskronabor följande efter. Endast tre gånger på alla dessa år har den varit inställd, denna gång på grund av vädret. I stället fick vi och några hundra personer samlas i en musiklokal och lyssna på marschmusik och sång från Marinens Musikkår.

Vädret blev något bättre och vi for ut med "MS Gåsefjärden" till Kungsholmens fort, där vi med en trevlig guide besåg fortet. Vidare med båt till "Drottningkärs Kastell" på Aspö där en ny trevlig guide visade oss runt.

Tillbaka igen där vår mötte upp och tog oss till KA 2 Museum för Rörliga Kustartilleri. där bl.a. en pjäsbrunn för 30,5 cm haubits fanns kvar. Otroligt vilka pjäser, som ingick i KA.

På kvällen samlades vi alla i lägreets fina matsal där Leif och Saga dukade fram färdiggrillade kycklingslår, potatissallad, grönsallad. Ja se det blev en riktig festlig avslutning på dagen!

Hemresedagen lördag fick vi en riktig sovrmorgon ända fram till bussens avgång kl 08.15. Åter frukostbuffé på Hotell Statt med åtföljande tretimmars guidad tur runt Örlogshamnen och varvet med tillfälliga stopp för att beskåda dessa för en infanterist lite ovanliga specialställen, såsom Örlogshamnen, Silverhuset, Mönstersalen, och den mycket unika Repslagarbanan. Att göra trossar och rep var säkert ett mycket tungt arbete som inte bara gjorde händer trasiga utan hela kroppen fick slita ont. Det ca 300 meter långa huset fick nyttjas beroende på hur långa trossarna eller repen skulle bli. Under resan hade vi två mycket

kunniga guider Olle Melin och Christer Karlsson.

Hemfärden startade vi vid 12-tiden och gjorde en rast i Tingsryd för lunch och runt 17.30 tiden återsåg vi gamla I 15. Vi tackade Saga och Leif för en synnerligen trevlig och lärdomsfylld resa och efter fotografering utanför bussen åkte var och en hem till sig.

Vilka var då vi som var med? Saga Brandt o Leif Nilsson som ordnade resan. Madeleine Svensson, Birgitta o Peder Magnusson, Ann Marie o Roy Karlsson, Inger Elgeskog o Lennart Sjöberg, Monica o Hans Eliasson, Eivor o Göran Spetz, Josefin o Niclas Damberg, Sven Wergård, Karin o Lars Rehn

LARS REHN

FAKTA

Älvsborgs regemente på marina uppgifter

Ofta glömmar man bort vårt regementes flexibilitet och användbarhet i olika sammanhang. Våra soldater var ofta engagerade i samhällsbyggen som Göta Kanal och karantänsstationen på Känso. Men vår vän Erik Pousar har hittat uppgifter om när vi var kommanderade till flottans enheter i olika landsändar. För att komma på plats fick man ibland fick sjötransport från Göteborg, men många gånger gällde det att bengå hela vägen till Karlskrona med dåliga skor eller stövlar. Officerarna red förstas. Följande kommanderingar finns i rullorna:

Stora Flottan i Karlskrona: 1703, 1704, 1706, 1707, 1715 och 1788 (konflikt med Ryssland).

Åren 1706 och 1707 var man kommanderade till Skärgårdskadern i Finska viken och 1715 i Göteborg (sjökrig med Danmark).

Svante Bergh – ny ordförande

Svante Bergh heter jag och bor i Göteborg. Jag är ordförande för Älvsborgs Regementes Kamratförening sedan någon månad. Jag har tidigare varit regementschef och försvarsområdesbefälhavare vid regementet under perioden 1989 till 1992. Det var goda år med mycket kompetent personal och blomstrande frivilligverksamhet. På den tiden mobiliserade vi på regementet fler krigsförband än vad hela armén kan sätta upp idag!

Jag har också varit chef för Lv 6 i Göteborg mellan 1986 och 89. Även detta var utmärkta år med en kunnig personal och avancerad teknisk utrustning.

Jag lockades att lämna Borås för att flytta till Strängnäs för att vara stabschef i Milo Mitt. Där jagade vi då ubåtar samt förberedde den sista stora försvarsmaktsövningen kallad Orkan. Jag blev samtidigt Sveriges internationelle general.

Jag skickades därför efter ca sex månader i Strängnäs till Libanon för att ta över FN-styrkorna mellan Libanon och Israel. Jag var nästan klar att ta över, då jag istället sändes till Wien. Sverige hade ordförandeskapet i OSSE (Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa).

Man ville undersöka om OSSE

kunde genomföra en internationell mission på mandat från FN. Det pågick då ett krig i Azerbajdzjan om den fristående enklaven Nagorno-Karabach. Det har stått mycket i tidningarna om denna konflikt i år, då det är 100 år sedan folkmordet mot armenier ägde rum i Turkiet och angränsande länder. Mellan 1 till 1,5 miljoner armenier dödades under vidriga former.

Denna konflikt flammade upp 1992 och 1993 hade lilleputtstaten Nagorno-Karabach i strid tagit krigsutrustning från den mycket större staten Azerbajdzjan samt intagit ca 13 % av landet. Här kastades jag in och fick en mycket internationell stab från många stora länder.

Vi kom en måndag och diplomaterna trodde att vi skulle in redan på fredagen i samma vecka. Detta fördröjdes emellertid och idag, ca 22 år senare, är situationen tyvärr ganska oförändrad. Men - här kommer konflikten att komma till ytan förr eller senare.

Jag åkte runt i uniform – med gul basker – ihop med bl a Jan Eliasson och försökte övertyga de stridande om eldupphör, tillbakadragande och att släppa in internationella styrkor. Vi tränade personal på FN-anläggningen i Wien. Vi var upprepade gånger i området (f ö i Berlusconi's privata jetflygplan. Inget annat flygbolag tordes flyga in till Baku). Vi var också runt i olika huvudstäder och förhandlade.

Sommaren 1994 blev jag tillfrågad om att bli departementsråd hos för-

Generalmajor Svante Bergh

svarsminister Björk (M) och lämnade då Wien. Där var jag ett år, varefter jag blev internationell operationsledare inom Försvarsmakten. Detta var i slutet av Jugoslavienkonflikten.

1996 hoppade jag av Försvarsmakten för att bli marknadsdirektör vid Ericsson Microwave i Göteborg, där jag arbetade i 10 år.

Jag jobbar idag med mentorbaserat ledarskap inriktat på att stödja en chef i taget. Jag hjälper ett företag som levererar bredbandig kommunikationstäckning från en satellit som svävar över ekvatorn. Overhorizon heter det (www.ovzon.com). Jag är också deltidspolitiker och sitter i Gryaab styrelse.

Jag sysslar även med en golfuppfinning som man kan läsa om på www.fargo-golf.com.

Kära besök på Mässen

Ofta vill folk besöka vår mäss i samband med olika föreningars jubileum. Många är de som genomfört sina utbildningar i instruktörsskolor, plutonschefsskolor och liknande, men även helt civila firanden. Vid dessa tillfällen, om besökarna vill ha lite militär bakgrund, ställer jag gärna upp och visar vår vackra mäss.

Vi har t ex haft besök av VSS H-60 bestående av 20 sjuksköterskor, som jubilerade i april. Efter att fått höra mässens historia och hur det gick till att utbilda soldater var det tid att äta den väntade middagen.

I början av maj kom ett glatt buss-

gång från Göteborg som har sin hobby att dansa. Efter att ha dansat fem danser var det tid att sitta vid bords och spisa en härlig måltid.

Naturligtvis är DVBF:s tradition fortfarande igång. Efter 32 år den första torsdagen i månaden är vi ett

järngång med Matts Liljegren i täten som inte sviker. Ibland äter vi ärter, pannkakor och ibland räcker det med kaffe och smörgås. Av naturliga orsaker glesnar det tyvärr även i detta led.

Ni som har funderingar kontakta gärna mig eller mässen direkt. LARS

VSS H-60 sjuksystrar jubilerade på Mässen

Jan Andersson – en verklig motor i vår förening

Älvsborgs Regementets Kamratförening är känt för många bra och innehållsrika föredrag för medlemmarna. I regel är det Jan Andersson som fixar dessa tillsammans med parhästen Sven Wergård.

Den sista torsdagskvällen i månaden har vi som regel något att erbjuda medlemmarna i form av intressant föredrag eller som ibland, en sångfågel såsom Marie Arturen som var hos oss och tolkade Edit Piaff på ett underbart sätt i höstas. Även en och annan tisdag när vi har Pubkväll bjuds oftast på ett kort föredrag.

Vi har gästats av dåvarande försvarsministern Karin Enström, Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg och kommandörkapten Tomas Westerling från FömedC i Göteborg berättade om hur det var att jaga pirater i Aden-viken.

Senaste föredraget har vi haft tillsammans med Försvarsutbildarna och inbjuden föredragshållare var major Andreas Fagrell från Göteborgs garnison som höll ett synnerligen intressant föredrag under titeln: "Finns det ett hot mot Borås". Han gav sin syn på hur kriget i Syrien och Irak påverkar oss och hur IS på kort tid kunnat bli en maktfaktor i regionen. Han målade upp en otäck framtidsbild om hur det även kan bli här i vårt trygga land. Från Borås och Göteborg är det ovanligt många som åker för att kämpa för IS, Islamiska Staten i Mellanöstern. Frågan är hur påverkade dessa blir och hur deras återkomst kommer att vara.

Närmast i tur står författaren Vera Efrun, uppväxt i Ural skrivit böcker om Spetznasgrupperna och om Gotlands betydelse i Östersjöområdet

Något annat, som ligger Jan om hjärtat är de många resor som han genom föreningen ordnar, oftast med temat "Andra Världskriget". Oftast börjar resan med ett antal träffar på Mässen med den tänkta resegruppen, där några av deltagarna får en speciell uppgift att studera och sedan på plats inför alla deltagarna berätta just om sin bit av resan.

En av de första reorna gick till Ravensbrück, 90 km norr om Berlin och till höjderna vid Zelów i Polen, där marskalken Zjukov hade sin kommandobunker. Vidare har Ardennerna besökts, samt Tjeckien där massmördaren Reinhard Heidrich huserade. Förra året gjordes två resor, en till

Polen med besök på platsen där andra världskriget började, Westerplatte och platsen där Hitler hade sitt högkvarter, samt förintelselägret Treblinka och den intressanta huvudstaden Warszawa.

Även gjordes förra året en märklig och intressant resa med inhyrt tåg från Borås till Boden och Kalixlinjen. Resenärerna hade ett helt tåg för sig själva där de inte enbart transporterades utan bodde och där de kunde äta sina måltider i restaurangvagnen.

Just nu i dagarna förbereder ett antal deltagare en resa som handlar om krigsslutet och Folke Bernadottes "Vita Bussar", till Marinhögkvarteret i Flensburg. Vidare en titt på regeringshögkvarteret där amiral Dönitz regerade Nazitysklands sista dagar. Även besöker vi kyrkogården där generalamiral von Friedeburg vilar, han som var den tysk som kapitulerade för Montgomery på Lüneburger Heide väst om Hamburg. Vi besöker världens enda SS-museum och besöker KZ-lägret Dora i Harz där V2-raketerna tillverkades. Vidare till Nürnberg där vi besöker platserna för partidagarna och den stora rätttegången efter kriget mot de ledande personerna i Nazityskland.

Vår ständige festfixare

Även ett besök i koncentrationslägret Buchenwald hinner vi med. Sist men inte minst tar Jan med sällskapet till hans gode vän Thomas Sturm med avskedsmiddag på "Hotell Sturm"

LARS REHN

Regementsmarschen

Till minne av
Regementets marsch
från Fristad Hed till f.d. I 15

Lördagen 3 oktober 2015

Vår årliga marsch, 18 km i mycket vacker nejd, bra och omväxlande marschväg längs Öresjöns underbara västra strand, med den härliga mjuka terrängen på Ryda åsar. Start Folkhögskolan Fristad med mål vid f.d. I 15.

Anmälan till marschansvarige:
larsbarry.rehn@gmail.com
Betaling vid starten.

Minnesskidmarschen

För andra gången deltog jag på av Svenska Finlandsfrivilliga minnesförenings anordnade minnesskidmarsch i Finska lappland till åminnelse av Svenska frivilligkårens insatser i norra Finland. Minnesskidmarsch sträcker sig från Isokylä till Paikanselkä en sträcka på lite mer än 6 mil. Vi som deltog under svenska Finlandsfrivilligas minnesförenings fana var 18 svenskar 2 norrmän samt 2 finnar som varit krigsbarn i Sverige. Flera av oss marschdeltagare har anhöriga som deltagit som frivilliga för Finlands sak och andra delar ett stort historiskt intresse, vilket jag gör.

Vis av erfarenhet sedan förra gången jag deltog på minnesskidmarschen hade jag tagit med mig rätt sorts skidor, vilket innebar att jag slapp åka bredvid de fint lagda skidspåren på grund av mina allt för breda skidor med stälkant som inte passade i spårren. Vilket i sin tur innebar att jag i princip fick ta mig fram i ospårad terräng.

Skidmarschen 1940

Klaus-Jürgen von Schmidt-Laussitz, vår marschledare, berättar: "I slutet av februari 1940 förflyttades två av Svenska frivilligkårens stridsgrupper – cirka 4.000 man – medelst nattliga skidmarscher från trakten Kemijärvi till Märkjärvi, där befintliga finländska trupper avlöstes. Marscherna genomfördes i djup snö och sträng kyla. Temperaturen sjönk från minus 20 till minus 49 grader under den beryktade köldmarschen – det vill säga II. Stridsgruppens fyra mil långa terrängmarsch natten mellan den 24 och 25 februari.

Till åminnelse härav och för att bevara minnet av Svenska frivilligkårens insats i norra Finland genomförde fyra svenska krigsveteraner en minnesskidmarsch från Kemijärvi till Salla i mars 1970. Denna skidmarsch har därefter – i utvecklad form – genomförts 1980, 1985, 1990, 1995, 2000, 2005, 2010 samt i år 2015.

Förbundet Svenska Finlandsfrivilligas minnesförening har uppdraget att svara för de framtida skidmarschernas planering, organisation och genomförande.

Marschen

Tidigt den 26 mars samlades vi 22 marschdeltagare utanför stadshotellet i Luleå för att med småbussar framrycka de ca 40 manen till Kemijärvi via Haparanda, Rovaniemi där marschen skulle starta dagen därpå. I Kemijärvi anslöt fem finska marschdeltagare ur Nylands brigad.

Nämnas bör att inga svenska krigsveteraner deltog denna gång på grund av att de börjar nå tämligen hög ålder.

Däremot deltog flera finska krigsveteraner vid de olika minnesceremonierna längs marschsträckan.

Vid minnesmonumentet vid kyrkan i Kemijärvi genomfördes den första av många kransnedläggningar för att hedra de som stupat under kriget.

27 MARS. Första marschdagen startade tidigt på morgon vid en skola i Isokylä där vi och ett stort antal civila personer anslutit. Efter det att marschledaren ur gränssjägarna, premiärlöjtnant Kalevi Korhonen hälsat alla marschdeltagare välkomna samt orienterat om hur marschen skulle gå till påbörjades skidmarschen i relativt högt tempo. Det var för övrigt gränssjägarna tillsammans med civila frivilliga som understödde genomförandet av minnesskidmarschen.

Första sträckan gick mellan Isokylä och byn Kursu som var dagens slutmål, en marschsträcka på ca 37 km i östlig riktning. Marschen gick mestadels på den gamla järnvägen som finnarna enligt fredsavtalet med dåvarande Sovjetunionen varit tvungna att bygga. Märkligt nog går denna järnväg i rakt öst-västlig riktning från ryska gränsen mot Sverige. Marschtempot var lite annorlunda än hur vi brukar genomföra marsch, det vill säga två timmar kontinuerligt skidande innan rast och vätskestation.

Vid Mäntyvaara genomfördes kransnedläggning med tillhörande tal och historisk tillbakablick för att strax därefter fortsätta skidmarschen mot dagens slutmål, byn Kursu, där vi gick i kvarter i församlingsgården.

28 MARS. Vid genomgången på morgonen andra skidmarschdagen hade åter igen ett stort antal civila personer anslutit. Efter översyn av utrustning och en kort genomgång av Kalevi Korhonen startade vi den sista marschsträckan på ca 25 km med ett längre stopp vid den plats fältmarskalk Mannerheim avtackade den Svenska frivilligkåren för 75 år sedan. En nyupprättad minnessten över händelsen avtäcktes.

Vid slutmålet i Paikanselkä serverades fältlunch i form av en mycket god ärtsoppa med rejåla fläskbitar i. Efter lunchen genomfördes återigen ett antal kransnedläggningar på minnesplatsen över stupade svenskar, finnar och tyskar.

På kvällen hölls en avtackningsmiddag för Salla kommuns representanter, samt för representanter ur gränssjägarna, som tack för en väl genomförd minnesskidmarsch 2015.

29 MARS. Programmet ansvarade Salla kommun för med kransnedläggning och

Kemijärvi – Salla 2015

därefter högmässa i stadens kyrka. Efter genomförd högmässa bjöd Salla kommun på lunch samt ett seminarium med avslutningsceremoni i en av stadens större skolor. Slutligen besökte vi museet som invigdes för fem år sedan då vi också deltog.

30 MARS. Under måndagen skedde återresa till Luleå med ett kort stopp för kransnedläggning vid det Svenska frivilligflygförbandets minnessten F19 vid Olkonieni.

Reflektioner

Det går inte att ta miste på den tack-samhet det finska folket visade oss för vad våra svenska finlandsvilliga veteraner gjorde den gången för 75 år sedan. På det sätt som finnarna vårdar sin historia och den stolthet de känner för att vara en fri nation går inte att ta miste på. De tar inte sin frihet som självklar som jag kan tycka att allt för

många i Sverige tycks göra. Det ointresse och ovilja att lära av vår egen och andras historia är skrämmande. Detta är en av de stora skillnaderna mellan Finland och Sverige, finska folket vägrar glömma!

Vi i Sverige får inte glömma att vi fortfarande har krigsveteraner kvar i livet som deltagit och kämpat för en god sak bland annat i Finland och på många andra ställen i världen. Dessa veteraner måste på ett bättre sätt än vad som tidigare gjorts lyftas fram och hedras. Men vi får inte heller glömma bort att vi i även nutid har veteraner, soldater och officerare, som har genomfört och just i denna stund genomför insatser på olika håll i världen och som behöver vårt stöd och uppskattning.

”Traditionsvärd är att hålla den flammande elden levande, ej att omsorgsfullt bevara den grå askan.”

KN GÖRAN OLOFSSON

Den lååånga skidmarschen...

Bilden nedan: Vid slutmålet i Paikanselkä står dessa minnesstenar med de stupades namn

Ordförandens rader

För fjärde gången är jag nu vald till ordförande i vår kamratförening. Vid de två första tillfällena var det ju enligt traditionen så att regementschefen KA 4/AMF 4

tillika var ordförande i kamratföreningen. Men så som garnisonen är organiserad idag går det inte att begära av C FömedC att denne också skall ikläda sig rollen som ordförande.

Verksamheten vid garnisonen idag är väsensskild från det som en gång var GBK Fo/32 med KA 4. Våra medlemmar är ju faktiskt till mer än 95 % rekryterade ur den organisationen. Vi har hittills under tio år, sedan AMF 4:s avveckling inte lyckats locka särskilt många nya medlemmar ur nuvarande verksamhet. Här måste vi ta krafttag. Detta är en överlevnadsfråga! Sedan 1996 har föreningen tappat nästan 200 medlemmar. I huvudsak har det skett p g a naturlig avgång, men om vi inte nyrekryterar så blir vi självutplånande.

Det finns dock hopp för framtiden. Kreatören Erik Pousar har föreslagit ett samgående med Garnisonssällskapet. I likhet med Subalternkåren och Soldatkåren är tanken att vår förening blir en underavdelning till Garnisonssällskapet. Utformning av förslaget beskrivs utförligt i särskild artikel i tidningen. Ett samgående som föreslås kräver beslut i två steg av våra medlemmar. Ett extra årsmöte utlyses i samband med höstmiddagen, där steg ett kan beslutas. Vid ordinarie årsmöte 2016 kan förslaget slutligen fastställas och då verkställas.

Vad gäller aktiviteter så kommer ett utökat informationsutbyte mellan Försvarmakten och övriga intresseföreningar att ske. Förhoppningsvis kan detta locka fler att delta i ett större utbud av aktiviteter. Personligen ser jag mycket positivt på detta initiativ och jag hoppas att några av er nappar på de erbjudanden som kommer.

Slutligen önskar jag alla en riktigt fin sommar.

BOSSE ANDERSSON

Ordförande

Göteborgs Garnisons Kamratförening

Kassörsord

Vår ständigt alerte kassör Sven-Göran Palm har tre budskap:

1. Medlemsavgift/gåva till Traditionsrum

Du som inte betalat medlemsavgiften för 2015 ombeds göra det så fort som möjligt. Medlemsavgiften är 150 kr som sätts in på Plusgirokonto 4 50 49-4. Lägg gärna till ett bidrag till driften av traditionsrummet som vi tacksamt tar emot. Glöm inte att ange avsändare och vad inbetalningen avser.

2. E-post

Hjälp oss minska kostnader för porto genom att anmäla din e-postadress till g.g.kamratforening@hotmail.se

3. Adressändring

Byter Du bostads- eller e-postadress – glöm inte att anmäla det till föreningen! Enklast gör Du det genom att skicka ett e-postmeddelande till g.g.kamratforening@hotmail.se

Födelsedagar hösten 2015

Arne Håkansson	90 år	07-jul
Bengt Boman	70 år	07-jul
Vaike Bengths	75 år	02-aug
Bengt Lindgren	90 år	09-aug
Ingvar Leijon	85 år	16-aug
Gudrun Brännerud	90 år	29-aug
Björn Selfjord	65 år	29-aug
Ulf Utgård	70 år	05-sep
Eric Blomberg	90 år	11-sep
Gunnar Ernflykt	90 år	13-sep
Hans Jannesson	90 år	15-sep
Urban Södow	50 år	15-sep
Hans Tengström	70 år	18-sep
Fred Backlund	75 år	21-sep
Bo Landén	65 år	23-sep
Curt Andersson	80 år	24-sep
Anders Uppström	70 år	02-okt
Magnus Boberg	50 år	11-okt
Ingvar Svensson	65 år	14-okt
John Gustavsson	80 år	23-okt
Bengt Delang	65 år	27-okt
Ulf Almljung	70 år	29-okt
Marianne Kindgren	65 år	01-nov
Ebbe Bengths	85 år	03-nov
Marjorie Jörn	90 år	14-nov
Conrad Lindblad	75 år	19-nov
Anders Gustafsson	50 år	23-nov
Karl-Göran Danielsson	80 år	29-nov
Anita Forsmark	75 år	12-dec

Kamratgåvor våren 2015

Alfons Hansson	100
Bengt Delang	100
Bengt Kjellberg	50
Bo Andersson	150
Bo Björheden	150
Bo Carlsund	350
Boris Lundqvist	100
Bror Olsson	50
Christer Södow	50
Conrad Lindblad	100
Daniel Nordin	50
Fridolf Askerstad	200
Gunnar Friberg	50
Ingvar Krappe	100
Jan Blom	100
Kjell Werner	50
Leif Boman	100
Leif Ristolainen	150
Lennart Engström	100
Lennart Henell	50
Nils Wikander	500
Peder Ugglå	50
Per Krafft	50
Rolf Allström	50
Sigvard Oscarsson	100
Stig Svensson	350
Sören Sörensson	50
Thorbjörn Löfgren	150
Urban Södow	50

Svante Kristenson har avlidit

En av våra främsta förkämpar för försvaret av Västsverige, Svante Kristenson har efter en tids sjukdom avlidit.

Svante var född i Stockholm den 10 maj 1935 och tog officers-examen i kustartilleriet 1958. Efter trupptjänstgöring vid KA 2 och KA 3 med nivåhöjande utbildningar vidtog en längre period som lärare vid Militärhögskolan.

1974 ledde övlt Kristenson den svenska FN-bataljonen på Cypern, när Turkiet den 20 juli anföll och ockuperade en stor del av ön. Den svenska bataljonen uppvisade under striderna både mod, kraft och flexibilitet. Man lyckades också undsätta många av de turister som befann sig mitt i skottlinjen och evakuerade dem till de brittiska baserna på ön.

Efter flera år vid MK Nord utsågs Svante till chef för KA 4 1981. Redan inför försvarsbeslut 1976 var KA 4 nedläggningshotat. Svante tog omedelbart ett fast tag i frågan om försvaret av Västsverige och i synnerhet försvaret av Göteborgs hamn.

Som chef för Marinkommando Väst var Svante en starkt bidragande kraft som faktiskt räddade KA 4/AMF 4 ända till 2004.

Vi minns Svante som mycket rakryggad och beslutskraftig men ändå lättsam att umgås med i och utom tjänsten.

Kamraterna skänker sina varmaste tankar till hustru May och barnen.

BOSSE ANDERSSON

Överste Svante Kristenson vid Regimentets dag i början av 1980-talet.
Foto L Hammarstrand.

Nyrekrytering – en överlevnadsfråga

1997 var vår förening som allra störst med nära 400 betalande medlemmar. Fram till nu har medlemsantalet sjunkit till strax över 200. En halvering på 18 år! Detta huvudsakligen beroende på att några medlemmar avlider varje år. Efter som vi har mycket liten nyrekrytering ökar medlemmarnas medelålder med nästan ett år per år. Om ingenting görs för att locka nya medlemmar är vi snart en självdestruerande förening.

Problem med nyrekrytering är inte unikt för vår förening. En förklaring torde vara att de yngre generationerna bland annat använder sig av Internet för att nå de syften som föreningsverksamheten traditionellt erbjudit lösningar på. Att utifrån detta vara medlem i en förening som inte uppenbart har något att tillföra känns då inte vara aktuellt.

För att möjligen råda bot på problemet har styrelseledamoten Erik Pousar föreslagit ett samgående mellan Kamratföreningen och Garnisonssällskapet. Den bärande tanken i förslaget är att nyrekrytering till kamratföreningsverksamheten underlättas om den enskilde slipper att byta föreningstillhörighet när anställningsförhållandet med Försvarsmakten upphör.

Båda föreningarna har beslutat att förslaget skall utredas vidare, men målsättningen är att kunna verkställa sammanslagningen via föreningarnas höstmöten 2015 och årsmöten våren 2016.

Förslaget går ut på att Garnisonssällskapet efter sammanslagningen intar en organisationsstruktur som innebär att ett antal profilerade sektioner återfinns under en gemensam huvudstyrelse. Exempel på sektioner är Bassektion som primärt vänder sig till hel- och deltidstjänstgörande, Subalternkår som vänder sig till yngre hel- och deltidstjänstgörande officerare, en Knektkår som vänder sig till hel- och deltidstjänstgörande GSS-soldater och en Kamratföreningssektion. Sektionerna har egen sektionsstyrelse,

Mässan – vår mäss – kan vid ett samgående bli en ännu mer levande mäss. Foto: L Hammarstrand.

egen ekonomi och huvudsak profilerad egen verksamhet. Alla sektionerna har gemensam årsavgift, där en mindre del avdelas till huvudstyrelsen bland annat för att finansiera utgivning av tidningen Älvsborgarna. Merparten av medlemsavgiften kvarstannar i sektionen för egen verksamhet. Dagens aktiviteter i Garnisonssällskapet öppnas för våra medlemmar. Vid vissa (till exempel vårbalen) kan av platsskäl kvotering behövas.

Garnisonssällskapets indelning av medlemmarna i ordinarie och extra bedöms duga även vid en sammanslagning. För att vara ordinarie medlem krävs fast heltidsanställning i Försvarsmakten vid Göteborgs garnison. Extra medlemmar utgörs av deltidsanställda, före detta anställda eller övriga som efter ansökan godkänts som medlem. Ett exempel på den sistnämnda gruppen skulle kunna vara en anhörig som önskar tillhöra Kamratföreningssektionen.

Exempel på gemensamma aktiviteter är de fester som arrangeras på mässan, öppna mässkvällar, föredrag och uthyrning av stugor och båt.

Avslutningsvis vill jag trycka på att detta kan vara en överlevnadsfråga för vår kamratförening.

BO ANDERSSON

Robot 08 infördes 1967 mot sjömål upp till 70 km

Kustartilleri – nostalgi...

Vad gör du i sommar? Kunde det bli aktuellt för dig och andra i din omgivning att få lite direktkontakt med vårt gamla Kustartilleri?

Vårt gamla kustartilleri var mycket mer än artilleri. För att vara ett vapenslag var vi lika mångfacetterade som den stora vapengrenen Armén med alla sina truppslag. Vi hade fast kustartilleri längs kusten med spärrförband från Luleå till Lysekil. Det vill säga både artilleri, minor och det mesta vi trodde oss behöva för vår uppgift i invasionsförsvaret.

Här ska jag försöka förteckna några utflyktsmål, som finns kvar, trots att Kustartilleriet lades ner för femton år sedan och att staten har förhindrat många önskemål om att skapa museer genom att förbjuda Försvaret att driva museer. På Västkusten finns förutom vårt eget traditionsrum inget kvar utom OII fort, som var borta från vår krigsorganisation innan våra äldsta medlemmar började sin tjänst i KA.

- Närmast Göteborg har vi **Beredskapsmuseet**, strax utanför Hälsingborg – Djuramossa. Här fanns spärrbataljon HB med batteri HB (4 st 15,2

M/40 i bunker), (systerpjäs till batt BJ) och fyra - fem minspärrtroppar. Här finns pjäserna kvar om också bara en har sin bunkeröppning. Förutom batt HB har museet valt att visa föremål från VK 2, beredskapen och försvaret av Skåne. Du når beredskapsmuseet på nätet via www.beredskapsmuseet.com och tfn 042-224039.

- Det rörliga kustartilleriet skulle komplettera det fasta. Rörliga förband ingick i alla Kustartilleriförsvaret och mobiliserades där, men det tunga rörliga artilleriet och tung kustrobot utbildades från 60-talet vid KA2, Karlskrona. Vill du se allt rörligt artilleri, fordon, robotar och kringutrustning är det Aspö och **Museum för Rörligt Kustartilleri** som gäller. Aspö nås enklast via båt från Karlskrona. Se också www.ka2.se tfn 076-5460259.

- Skulle det kännas bra med kombinationen båttur och museibesök? I Stockholms mellanskärgård förstärktes sjöförsvaret vid Första världskriget genom att två fort med tungt artilleri byggdes i huvudinloppen, det ena på Ängsholmen norr om Värmdö, det andra på Kyrkogårdsholmen nära Furusund. Detta andra kallas **Siaröfortet** och är nu museum. Både här och på ÄH var det 15,2/M98 i torn M/99. Jämfört med OII fort är detta litet men ön är ett

fint utflyktsmål. Se: Blidosundsbolaget, se tfn: 08-243090. Blidosundsbolaget har också skärgårdens enda koleldade skärgårds-ångare, SS Blidösund.

- En verkligt kort båtresa kan man ta från Vaxholm till kastellet **Vaxholms fästningsmuseum**. Se www.vaxholmsfastning.se tfn: 08-541 311 10.

- En längre båtresa behövs för att komma till Arholma. Där finns den ena artilleritroppen ur **Batteri AH** med sin 10,5/50 tornautomatpjäs och alla andra funktioner i berget. Detta var ett av batterierna i min sista spärrbataljon. Du åker enklast med vaxholmbåt från Stockholm eller Simpnäs på Vaddö, men har du ett sällskap som vill åka stridsbåt 90 så går det att ordna här: www.batteriarholma.se tfn 0176-560040.

- En annan men kortare båtresa kan du göra till Öja om du vill se det sista av det moderna fasta kustartilleriet. På Öja/Landsort låg **Batteri LO**, ett av 12/70 (ERSTA) batterierna och i norra änden har man behållit batteriets tredje pjäs. På öns södra ände, nära fyren Landsort har man dessutom en pjäs från grupperingen vid andra världskriget, en 15,2 M98, också i pansartorn.

Pjäs ur Batteri Styrso under eldgivning. Foto Kamratföreningens arkiv

● Känns det onödigt eller krångligt med en båtutur? **Femörehuvud** ligger i utkanten av Oxelösund och är ett museum baserat på Batteri OD, ett 7,5/57 batteri, snarlikt batteri Galtö. Föreningen som driver museet informerar gärna om försvaret vid inloppet till Bråviken. Se: www.femorefortet.se

● Mera 7,5/57 finns vid **Hemsö Fästning** strax norr om Härnösand, men fästningen domineras av Batteri HÖ1, ett av våra två batterier med vardera tre 15,2/51 i dubbeltorn. Se: www.hemsofastning.se tfn 070 544 13 20.

● Gotland är ett förnämligt turistmål, särskilt på sommaren, men trots mycket kustartilleri fram till 2000 är allt borta och **Gotlands försvarsmuseum** i Tingstäde är fint men har föga KA-anknytning.

● Riktigt långt norrut ligger **Viktoriefortet** utanför Vuollerim. Det har ingen KA-anknytning mer är bestyckat med en marin pjäs, en 15,2 cm kanon i dubbeltorn från pansarskeppet Drottning Viktoria. Se www.viktoriefortet.se

Vad vill Du egentligen ha i en sådan här lista? Skriv gärna och skicka till oss i styrelsen. Det är förstås svårt att fånga in alla kamraters intressen. Det är mycket batterier och kanoner i min

text, samtidigt som många av museerna har mängder av övrig KA-materiel. Vårt gamla KA4 Museum har nu förlorat lite av sin status i och med att det är klassat/benämnt Traditionsrum och en del artilleriemateriel (kanoner) har fått nya ägare. Det hindrar inte att det finns mängder med prylar med koppling till varje gammal huvudtjänst och ordningen är i stort huvudtjänstvis.

När var du där senast?

Traditionsbevararna och alla medarbetare är fortfarande igång och förbättrar något varje vecka. Ett exempel på det är att vi vilken dag som helst kommer att ha en **Kustspaningsradar PS 239** i full funktion och kan själva övervaka inloppet till Göteborg och Forthammen!

FRED BACKLUND

Pjäsbemannning rörlig 7,5 cm pjäs

Bohusläns Försvarsmuseum

I Uddevallas pärla – Regementsparken – finner man Bohusläns Försvarsmuseums vackra byggnad. Museet tillkom i samband med I17:s nedläggning 1992 och grunden till samlingarna byggde på det gamla Regementsmuseet. Men regementsmuseer finns det gott om och syftet har aldrig varit att låsa museets verksamhet till Kungl. Bohusläns Regemente och dess föregångare, utan det är hela landskapet Bohusläns försvarsmuseum. Bohuslän eller tidigare Viken/Ranrike är ett gränsland som innan det slutligen blev svenskt 1658 härjats genom århundraden. Regementet upsattes några år senare. Detta beskrivs på ett antal väggmålningar.

Starten var lite ryckig beroende på att ett statligt utlovat stöd "försvann". Istället blev det Uddevalla-sonen Percy Barnevik som genom en donation på 1 Mkr gjorde att verksamheten hade förutsättningar att komma igång. Sedan 2010 är vi medlemmar i Förbundet Västsvenska Militärarvet, FVMA.

En huvudverksamhet – och helt i linje med stadgarna – har varit att dokumentera "landskapets försvarshistoria". Detta har skett genom dels

böcker om varje kompani och dess rotar, om byggnader på Backamo och i Uddevalla mm. Arbetet kommer krönas med ett verk: "Bohus-len 1530 -1660".

Själva utställningen har varit på nedre plan medan övre plan innehåller en matsal/konferens- del samt samlingsrum med i huvudsak möblering från gamla underofficersmässen/officersmässen som finns kvar i princip orörd i kanslihuset.

Idag finns det nog få museer som går med vinst och framtiden är osäker. Ett museums överlevnad beror självklart på ekonomin, men också på vad man vill visa upp. Så för några år sedan beslöts att förnya vår basutställning. Det tog lite tid att komma igång, men om allt går enligt plan kommer vi den 6 juni i år kunna visa upp etapp 1 av 3 i den nya utställningen.

Hästar och livet runt dem attraherar folk, så det kommer att handla om hästar – bland annat var I17:s föregångare sedan starten beridet. De "Gröna Dragonerna" är ju välkända så vårt arbetsnamn är "Sitt Upp". Men de mest intressanta föremålen vi kommer att visa är de unika silverkalkar från början av 1700-talet som följt regementet

Vår unika nattvardskalk från 1700-talet

på dess fälttåg. Hitintills har den nya utställningen kostat drygt 1 Mkr vilket erhållits via sökta bidrag från välvilliga givare – speciellt Källvikenstiftelsen.

Välkomna till Bohusläns Försvarsmuseum – vi har öppet förutom 6 juni mån-fre 12-16.

Telefon: 0522-38010, e-post: bohuslans-forsvarsmuseum@telia.se, hemsida: www.bohuslans-forsvarsmuseum.se

PER NORBERG

Museet ligger i Regementsparken

Götiska Förbundet – 200 år för Fäderneslandet

I midsommartid 1815 befinner sig fem unga män i Västra Tunhems kyrka, nära Forstenaättens stamgods. Under Gustaf II Adolf hade fältmarskalk Lennart Torstensson, denna ätts mest kände person, blivit det svenska artilleriets fader. Inför hans föräldrars gravsten jämför de unga männen 1600-talets första hälft med sin egen tid. De ser flera likheter. I deras tid hade Gustaf IV Adolf blivit avsatt för oskicklig ledning av landet, tvåhundra år tidigare hade Sigismund blivit avsatt för trolöshet mot sina konungalöften. I båda fallen tog den avsatte konungens farbror över. I båda fallen kom efter denne en man med stor militär och administrativ kompetens. De fem unga männen önskade att den vändning till det bättre för Sverige som inträtt efter decennier av olyckor och förnedring skulle bestå och stärkas. För att främja detta bildade de Götiska Förbundet.

Götiska Förbundet är sedan 1817 ett Ordenssamfund med Kunglig sanktion. Det öppnades år 2000 för kvinnor. Män och kvinnor har lika rättigheter i Förbundet som har nio Riddaregillen

för män, tre Victoriagillen för kvinnor (dessa gillen arbetar i de tre lägsta graderna) samt tre Commendörsgillen (de två högsta graderna) för män och ett för kvinnor. Högtidsdagar och sammankomster utan gradgivning som föredrag, resor och utflykter är öppna för alla Förbundets ca 1 000 medlemmar. Gillena finns i Göteborg, Alingsås, Trollhättan, Skara, Uddevalla, Lidköping, Mariestad och Karlsborg.

Förbundet och Gillena delar varje år ut stipendier till personer eller organisationer för insatser inom områden som överensstämmer med Förbundets syften. Förbundet tog för ca 40 år sedan initiativ till och delvis bekostade renovering av Skansen Lejonet i Göteborg. Skansen används av Förbundets Gillen i Göteborg (tre manliga och ett kvinnligt) samt vid arrangemang på Förbunds nivå. Skansen kan hyras av privatpersoner, företag och organisationer. Förbundet visar regelbundet skansen för allmänheten.

Götiska Förbundet vilar på kristen, demokratisk och nationell grund. Det vill stärka och bevara kärleken till Sverige, vårda kulturarvet, främja

Götiska Förbundets symbol

vårda av natur och miljö samt värna om medmänsklighet och laglydnad. Det vill levandegöra vår historia och tar avstånd från främlingsfientlighet och diskriminering. Det är oberoende av partier och samfund. Medlemskap kan vinnas av myndig svensk medborgare som delar dess värderingar.

BENGT P. GUSTAFSSON

Skansen Lejonet på Gullberg i Olskroken

Veteranerna på Känsö

Varje år arrangeras en utflykt till Känsö på Kristi Himmelsfärdsdag. De som står för inbjudan är Försvarsutbildarna med Johnny Stenberg i spetsen. Inbjudna är medlemmar i samtliga militära kamratföreningar i Göteborg.

Vi var ca 80 personer som embarkerade Börjessons passagerarfartyg Lyrön i hamnen vid Käringberget klockan tio. Hela veckan före utfärden hade det regnat och blåst, men vi hade en fantastisk tur med vädret. En underbar vårdag med sol och nästan vindstilla.

Väl framme på Känsö hälsades vi välkomna på gräsmattan framför matsalen och delades upp i två grupper för att få en guidad tur runt ön. Kjell Sörqvist blev vår guide och han berättade bland annat att karantänsstationen började byggas 1816, för att hindra smittosamma sjukdomar att komma in i landet via handelsfartyg. Jacob Forsell, som ledde arbetet, hade 120 man från Bohusläns och Älvsborgs regementen till sin hjälp.

Vi promenerade runt på öns natursköna stigar. Grönskan är ovanligt rik och Kjell visade oss flera sällsynta växter. Minst 25.000 träd har planterats under årens lopp. År 1935 blev ön en militär anläggning. Under dagen blev vi också bjudna på lunch som ordinarie kökspersonal med Jesper Holm i spetsen tillagat.

Vi besökte också öns högsta punkt med utsiktstornet som byggdes för att hålla utkik på fartygstrafiken – numera ett välkänt sjömärke. Kjell var en mycket kunnig guide och även den andra gruppen fick en utförlig guidning. Det spelar ingen roll hur många gånger man varit på Känsö, det finns

Gräsmattan är en gammal grumsedamm från sillperioden

alltid några nya växter och blommor att upptäcka beroende på vilken vecka man är där.

Innan hemfärd så blev det en utmärkt försvarsinformation genom

Johnnys Stenberg försorg.

Johnny och våra guider blev tackade för ett utmärkt arrangemang med kraftiga applåder varefter det var dags för hemfärd.

Utsikten från Känsö torn är betagande

FAKTA

Göteborgs Hemvärns Veteranförening – GHVF

Göteborgs Hemvärns Veteranförening – GHVF
Du är välkommen att bli medlem i vår förening. Medlemskap i föreningen kan erhållas av varje hemvärnsveteran, samt de som aktivt arbetat för Hemvärnets bästa under många år.

Vår målsättning är bland annat att främja och utveckla den sociala gemenskapen hos våra medlemmar, att främja studier och studiebesök i ämnen som berör försvaret och samhället och att anordna kamratträffar/möten/resor under gemytliga former.

Kontakta vår ordf. B.G.Tönnäng 0703-58 15 94 eller sekr. J Jörgensen 0708-25 54 52. Du kan också anmäla dig på www.ghvfgbg@gmail.com

Eld och rök bakom fronten på Emerentia

På årets stora samverkansövning gjorde våra veteraner en fantastisk insats i förplåganden på soldaterna. Rapporten av Bengt Tönnäng och foto Kjell Dalesjö är ur veteranernas och pensionärer- nas synvinkel. Tack för er insats!

Denna KFÖ för tre bataljoner ägde rum vecka 17, men för vår del började det hela vecka 16 och avslutades först tisdag i vecka 18. Vi, dvs. kapten Pedersens Tisdagsgäng (som består av veteraner och pensionärer) arbetade hela veckan med att se till att all förplågnad skulle fungera. Ca 1.500 soldater skulle få mat från sex förplågnadsgrupper i Vårgårda, Borås, Uddevalla, Hamnen, Käsö och Kärningberget. Vi hade huvudinriktningen på Garnisonen, Käsö, Hamnen och Uddevalla.

Alla kokkärror skulle kontrolleras beträffande utrustning och funktion, samt tankas upp med diesel. Materielcontainrarna som innehåller kokutrustning, iso-kärl med mera samt en mängd engångstallriker, muggar o bestick kontrollerades och kompletterades med materiel så att inget skulle fattas vid soldaternas utspisning.

Förplågnadsplats Kärningberget

Vi hade fått ett nytt tält med bord och bänkar för våra gäster att äta i. Dessutom kom mängder med livsmedel som skulle in i olika containers för förvaring. Vidare så kläddes marken omkring våra kokvagnar på kasernområdet med trätrallar så att vi kunde arbeta något snär torrskodda. Materiel- och kylcontainrar samt kokkärror kördes ut till Uddevalla/Sågebacken, Gbg Hamn/Galären, Borås och Tänga. Allt rangerades klart för matlagning från torsdag vecka 17. Vi lyckades bli klara med allt arbete fram till måndag morgon.

Så kom då vecka 17. Allt befäl ryckte in på måndagen och de skulle ju ha mat alla dagar redan innan soldaterna kom på torsdag. Tisdagsgänget var på plats för att laga mat på garnisonsområdet de första dagarna då de normala förplågnadsgrupperna ännu inte ryckt in. Allt fungerade som det skulle.

På onsdagen kom de flesta av den ordinarie förplågnadspersonalen, varför de pensionärer som fortfarande har befattningar i sina kompanier kunde ägna sig åt sina åtaganden där. Veteranerna stannade kvar hela veckan och lagde mat och tillsammans med

"Mat-general" Pedersen och Christian Olsson, ch Gbg Södra

övrig förplågnadspersonal servade vi all personal som hade Garnisonen som utspisningsplats med det som behövdes för att mätta hungern.

Det var fyra mål varje dag, frukost 06.30, lunch 11.00, middag 17.00 och kvällsmål 20.00. Det skulle också finnas kaffe och kakor att tillgå hela dagarna. Det kokades alltså väldigt

mycket kaffe och äts mycket kakor under denna vecka!

Allting gick bättre än tågen. För det mesta så hölls alla tider och maten smakade bra enligt många. Men det är klart att är man hungrig så smakar allt bra.

Arbetsfylld final

Det verkliga eldprovet kom på söndagen då samtliga kokplatser utom på garnisonsområdet drogs in efter frukost. Två Göteborgsbataljoner skulle därefter utspisas med lunch och avslutningsvis hamburgare före hemfärd. Det gällde alltså att laga mat för ca 900 personer. Vi lagade så att det rök om det. Det blev bland annat många hamburgare att steka.

Efter att alla spiset så gällde det att städa upp och ta vara på all mat och utrustning. Allt ställdes ned i källaren och kylar för att sedan sorteras och röjas upp på måndag och tisdag vecka 18 av Tisdagsgänget.

Efter detta samlades all förplågnadspersonal i källaren för en fika och övlt L-G Olsson kom och tackade för ett mycket väl utfört arbete. Från den ordinarie förplågnadsgruppen fick vi hjälpreddor mottaga ett stort tack för att vi ställt upp. De menade att utan oss hade det blivit svårare att klara uppgiften. Det kändes skönt att få erkännande för alla våra mödor, när även vi kunde pusta ut efter två veckor i hetluften.

Här steker vi fläsk till hungriga soldater

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål "att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige".

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informationsmöten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar.

Som medlem får man den fristående försvarstidningen "Vårt Försvar".

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till gbgforsvar@flatow.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

Var med och dra strån till stacken!

Föreningen För Göteborgs Försvar (FFGF) är landets i särklass största förening med fokusering på säkerhetspolitik, krishantering och försvar. Detta ger föreningen en unik möjlighet att påverka och locka till sig landets främsta vad avser denna typ av frågor.

Försvarsministrar och överbefälhavare är regelbundet återkommande föreläsare. Normalt möts föredragshållarna av 200-300 intresserade åhörare, vilket är unikt. Om intresset ökar kommer föreningen att hyra större lokal. Inget är gratis sågs det, men medlemskap i föreningen är näst intill detta. För 200 kronor erhålls livstidsmedlemskap. Utöver möjlighet att vid ett antal tillfällen per år lyssna "live" till intressanta föredrag erhålls också tidningen Vårt försvar som utkommer med fyra nummer per år. Tidningen utges av Allmänna försvarsföreningen som du kan läsa mer om på www.aff.a.se

Sammantaget uppmanas alla som inte är det redan att bli medlemmar i Föreningen För Göteborgs Försvar.

ERIK POUSAR